

www.idescat.cat

Documents de treball

Compte satèl·lit del turisme de Catalunya

Proposta d'elaboració

Generalitat de Catalunya
**Institut d'Estadística
de Catalunya**

idescat
Millors estadístiques
per a una societat millor

© Generalitat de Catalunya
Institut d'Estadística de Catalunya
Via Laietana, 58
08003 Barcelona
www.idescat.cat
2a. edició revisada: Barcelona, 23 de febrer del 2017
Foto de la coberta: de Grant en flickr

Aquesta obra està subjecta a una llicència de Reconeixement 3.0
Espanya de Creative Commons.
<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/es/deed.ca>

<http://idescat.cat/p/csctpe2016>

Documents de treball

Compte satèl·lit del turisme de Catalunya

Proposta d'elaboració

Barcelona, juny del 2016

Generalitat de Catalunya
Institut d'Estadística de Catalunya

Índex

1. Presentació del compte satèl·lit del turisme i consideracions metodològiques	5
1.1. Marc general de les comptabilitats satèl·lit	5
1.2. Marc general del compte satèl·lit del turisme	5
1.3. Antecedents a l'Idescat	6
1.4. Consideracions metodològiques	6
1.5. Organització del document	7
2. Definició i objectius de la comptabilitat satèl·lit del turisme	9
3. El sistema de taules (quines i què signifiquen, què recullen)	11
3.1. Taules de despesa	13
Taula 1. Despesa turística receptora per productes, categoria dels visitants i origen geogràfic	13
Taula 2. Despesa turística interna per productes, categoria dels visitants i tipus de viatge	14
Taula 3. Despesa turística emissora per productes, categoria dels visitants i destinació geogràfica	15
Taula 4. Consum turístic interior per productes i components del consum	16
3.2. Taules d'oferta	17
Taula 5. Comptes de producció de les branques d'activitat turístiques i altres branques d'activitat (a preus bàsics)	17
Taula 6. Oferta interna i consum turístic interior per productes (a preus d'adquisició)	18
3.3. Taules addicionals	19
Taula 7. Ocupació en les branques d'activitat turístiques	19
Taula 8. Formació bruta de capital fix (taula opcional)	20
Taula 9. Despesa turística de les administracions públiques: consum col·lectiu (taula opcional)	21
Taula 10. Indicadors no monetaris	22
A. Nombre de viatges i pernoctacions per formes de turisme i categoria dels visitants	22
B. Turisme receptor: nombre d'arribades i pernoctacions per mitjans de transport	22
C. Nombre d'establiments i capacitat per tipus d'allotjament	23
D. Nombre d'establiments a les branques d'activitat turístiques, classificades segons el nombre mitjà d'ocupats	23
Taula 11. Saldo de despesa turística dels fluxos turístics de Catalunya amb la resta d'Espanya i la resta del món	24
4. Avaluació de les fonts estadístiques disponibles	25
5. Accions estadístiques a dur a terme	27
5.1. Accions inicials	27
5.2. Accions per millorar la qualitat del contingut d'informació disponible	34
5.3. Accions addicionals	37
Annex 1. Fonts	41
Fonts macroeconòmiques	41
Fonts de demanda turística	45
Fonts d'oferta turística	47
Fonts de lloc de treball	51
Altres fonts	53
Annex 2. Taules	55
Bibliografia	69

1. Presentació del compte satèl·lit del turisme i consideracions metodològiques

1.1. Marc general de les comptabilitats satèl·lit

El Reglament (UE) 549/2013, de 21 de maig de 2013,¹ relatiu al Sistema europeu de comptes nacionals i regionals de la Unió Europea (SEC 2010), que va entrar en vigor l'1 de setembre de 2014, estableix la metodologia per a l'elaboració dels comptes de cada sistema estadístic.

Aquesta metodologia substitueix l'anterior, denominada SEC 95. Totes les estadístiques dels comptes nacionals i macroeconòmiques elaborades pel Sistema estadístic europeu s'han d'adaptar al seus criteris.

El SEC 2010 defineix el contingut de la comptabilitat nacional amb l'objectiu de permetre una descripció coherent i detallada de les diferents fases del procés de la seva economia, dels seus components i de les seves relacions amb altres economies. Dins d'aquest sistema, el marc input-output, mitjançant les taules d'origen i de destinació, és un sistema d'informació macroeconòmica que permet fer aquesta descripció.

No obstant això, hi ha necessitats específiques d'informació que no es poden satisfer per mitjà del sistema de comptes i, en conseqüència, es proposa la utilització de comptes satèl·lit independents.² Activitats o fenòmens de gran importància social, com són el paper del turisme, l'habitatge o la cultura a l'economia, requereixen una comptabilitat satèl·lit per obtenir una informació exhaustiva, coherent i integrada en els comptes nacionals.

Per tal de millorar-ne la capacitat explicativa, els comptes satèl·lit presenten taules estadístiques que detallen específicament les activitats o productes objecte del seu interès, incorporen informació no monetària i modifiquen instrumentalment alguns conceptes bàsics. Els comptes satèl·lit permeten elaborar o modificar les taules i comptes del marc central per respondre a les necessitats de dades específiques.³

Tot i això, el marc central del SEC 2010 és el marc de referència de qualsevol compte satèl·lit mantenint els conceptes i classificacions d'aquest marc.⁴

1.2. Marc general del compte satèl·lit del turisme

El Reglament (UE) 549/2013, de 21 de maig de 2013,⁵ relatiu al Sistema europeu de comptes nacionals i regionals de la Unió Europea (SEC 2010) descriu per sobre les característiques d'un compte satèl·lit del turisme.

En aquest sentit, el SEC 2010 apunta que un compte satèl·lit del turisme té com a objectiu presentar una visió global de l'origen i destinació de béns i serveis per a les diferents formes de turisme i per la seva importància en l'economia del territori.

S'inclouen en el turisme els viatges de negocis i de formació o estudi.

Els productes característics del turisme es defineixen com a productes que, si no existissin els visitants, no n'hi haurien en quantitats importants.⁶

¹ <http://www.boe.es/doue/2013/174/L00001-00727.pdf>

² Els comptes satèl·lit es desenvolupen per recollir la informació estadística d'aquells àmbits o sectors que no estan inclosos o no estan ben representats en el marc central del SEC.

³ ONU (2008): *Cuenta satélite del turismo: recomendaciones sobre el marco conceptual (NU-CST)*, apartat 1.11.

⁴ ONU (2008): *Recomendaciones internacionales para estadísticas del turismo (RIET)*, apartat 5.7.

⁵ <http://www.boe.es/doue/2013/174/L00001-00727.pdf>

⁶ Eurostat (2013): "European System of Accounts ESA 2010", apartats 22.123-22.129.

1.3. Antecedents a l'Idescat

Des de fa més de 10 anys, l'Idescat ha engegat, juntament amb diferents departaments de la Generalitat, l'execució de diversos comptes satèl·lit. Entre altres, s'han publicat els comptes relacionats amb l'aigua, l'habitatge, la cultura, etc. En el cas del turisme, la intenció és desenvolupar aquest projecte un cop s'actualitza el marc input-output amb la publicació del Marc Input-Output de Catalunya (MIOC-2011). L'estudi anterior de viabilitat de la comptabilitat satèl·lit del turisme es va publicar al març del 2003,⁷ en el marc de les recomanacions de les Nacions Unides del 2000.

En l'àmbit de l'estadística oficial de Catalunya, el sistema de comptes nacionals s'actualitza amb la publicació del Marc Input-Output de Catalunya (MIOC-2011).

El Pla estadístic de Catalunya 2011-2014, elaborat a partir de la Llei 13/2010 de 21 de maig,⁸ aprovada pel Parlament de Catalunya per tal d'ordenar i planificar l'estadística oficial de Catalunya, preveu les activitats estadístiques que s'han de dur a terme al llarg de quatre anys. Dins d'aquesta relació d'activitats, està programada (Codi 13 06) l'activitat relativa als comptes satèl·lit. L'activitat es descriu com una "representació sistemàtica, comparable i completa de diversos aspectes rellevants de l'economia i la societat catalanes, (...) i les que es puguin portar a terme en el marc dels manuals i els precedents sobre comptabilitats satèl·lit reconeguts internacionalment, fent una síntesi de les fonts d'informació disponibles".

1.4. Consideracions metodològiques

El marc metodològic del compte satèl·lit del turisme se situa dins el marc conceptual de les estadístiques del turisme i dels comptes nacionals.

Des de l'any 2008, les *Recomendaciones internacionales para estadísticas de turismo 2008 (RIET 2008)*, de l'Organització Mundial del Turisme (OMT), són el marc comú de referència que es fa servir pels organismes estadístics per elaborar estadístiques turístiques. El seu objectiu és presentar un sistema de definicions, conceptes i classificacions que siguin compatibles amb altres marcs, com ara el compte satèl·lit del turisme, la balança de pagaments, etc. També proporciona unes recomanacions sobre les fonts que cal fer servir i els seus processos de producció.

Entre els conceptes bàsics i les definicions relatives als diferents aspectes del turisme que proporciona aquest manual metodològic es poden trobar:

- Quins viatgers es classifiquen com a visitants, diferenciant entre turistes (visitants que pernocten) i visitants de dia (o excursionistes) (RIET 2008, 2.13).
- Les diferents formes de turisme (2.39 i 2.40).
- Els diferents motius principals d'un viatge turístic (3.17).
- El concepte de despesa turística (4.2) i les diferents categories segons les diverses formes de turisme (4.15 i 4.20).
- Aspectes rellevants sobre el càlcul de la despesa turística: paquet turístic, viatges de negocis, despesa efectuada per altres, objectes valuosos, etc.
- Les diferents classificacions que poden utilitzar-se en l'anàlisi del turisme.

La comptabilitat satèl·lit del turisme que es proposa desenvolupar en aquest document s'hauria d'adaptar metodològicament al manual elaborat per les Nacions Unides (OMT), *Cuenta satélite del turismo: recomendaciones sobre el marco conceptual 2008*. Aquest manual és l'actualització de la versió anterior del 2000. De les principals diferències entre les dues versions es poden destacar les següents:

L'aclariment dels conceptes de despesa turística i de consum turístic.

- El concepte de tractament dels béns adquirits pels visitants.
- Prendre en consideració nous tipus de propietat de cases de vacances.
- La indústria de les reunions.

⁷ <http://www.idescat.cat/cat/idescat/biblioteca/docs/docest/cs-turisme.pdf>

⁸ http://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa?action=fitxa&mode=single&documentId=554353&language=ca_ES

1.5. Organització del document

Aquest document està organitzat amb els apartats següents: el primer apartat descriu el marc general de les comptabilitats satèl·lits, els antecedents a l'Idescat i algunes consideracions metodològiques; el segon apartat proporciona la definició i els objectius que vol assolir una comptabilitat satèl·lit del turisme (CST); al tercer apartat es descriuen les taules que hi formen part; a l'apartat 4 es descriuen les fonts estadístiques existents; el document s'acaba amb l'últim apartat sobre les accions que calen abordar per completar la CST.

Els annexos adjuntats tenen com a objectiu completar les descripcions dels textos principals.

2. Definició i objectius de la comptabilitat satèl·lit del turisme

La comptabilitat satèl·lit del turisme de Catalunya (CSTC) és un sistema d'informació o mètode que permet mesurar l'impacte del turisme sobre l'economia d'un territori. La CSTC és pot definir com un conjunt de taules i comptes que permeten presentar els paràmetres econòmics del sector turístic de forma interrelacionada i per a un període determinat.

Els objectius d'una CSTC són:

- 1) Analitzar en detall tots els aspectes de demanda de béns i serveis associats amb l'activitat de visitants.
- 2) Examinar la connexió d'aquesta demanda amb l'oferta d'aquests béns i serveis dins o fora de l'economia de referència.
- 3) Descriure la forma com aquesta oferta (d'origen intern o importada) interactua amb unes altres activitats econòmiques, utilitzant les taules d'origen-destinació com a referència.
- 4) Millorar les fonts disponibles i identificar forats d'informació.
- 5) Disposar de nova informació fins ara no disponible.

Segons l'Organització Mundial del Turisme (OMT), una CST és “un conjunt de definicions, classificacions integrades en taules, organitzades de forma lògica i consistent, que permet visualitzar la magnitud econòmica del turisme des de l'oferta i la demanda, i permetre un vincle entre la demanda/despesa turística i les branques d'activitat que produeixen els béns i els serveis turístics”.

En definitiva, la informació que proporciona una CSTC permet obtenir una mesura de l'impacte del turisme sobre el PIB o la generació de llocs de treball.

El turisme no es considera una activitat econòmica segons les classificacions, no s'identifica com una activitat als comptes nacionals. Atès que hi ha problemes amb la delimitació sectorial del turisme, perquè no queda recollit específicament en les classificacions oficials, justament aquest és un dels objectius de la CSTC: poder produir un nou sector transversal que no existeix des del punt de vista de les classificacions oficials. La CSTC permet mesurar el sector turístic. És un mètode que permet mesurar les activitats o branques d'activitat que no estan establertes al sistema de comptes nacionals. Mesurar el PIB turístic és més difícil que mesurar el d'un altre sector com l'agricultura.

La Classificació catalana d'activitats econòmiques 2009 (CCAIE-2009) és imprescindible tant per a la producció com per a la difusió de les estadístiques empresarials. Tanmateix, de vegades amb la CCAIE-2009 resulta complex fer el seguiment d'alguns sectors rellevants des del punt de vista de l'anàlisi econòmica o de les polítiques públiques, ja que la CCAIE-2009 no ofereix una delimitació directa d'aquests sectors. Si no es fa aquesta ampliació no resulta viable, per exemple, fer un seguiment directe de l'efecte que tenen sobre el teixit empresarial les polítiques econòmiques adreçades a sectors que no estan dins la CCAIE-2009 (p. ex., el sector cultural o turístic). Aquestes dificultats de delimitació poden provenir perquè són sectors definits pel costat de la demanda més que de l'oferta o perquè agrupen activitats molt separades des del punt de vista de la CCAIE-2009 (p. e., incloent-hi activitats industrials i de serveis).

Aquesta ampliació de les classificacions permet, per exemple, l'anàlisi dels sectors segons la destinació econòmica (consum, inversió, béns intermedis), segons el nivell tecnològic o intensitat de coneixement, o segons la demanda (sector turístic, cultural, etc.). Freqüentment aquests nous sectors s'adapten a polítiques econòmiques molt rellevants. Un exemple clar n'és el sector turístic.

Altres objectius:

- Un dels objectius de la CSTC, a banda dels pròpiament definits en el document, és millorar les fonts disponibles i identificar forats d'informació.
- També, obtenir nova informació ara no disponible que es podria tenir fent l'exercici de la CSTC (p. ex., el consum col·lectiu turístic (taula 9) efectuat per les administracions públiques).

El compte satèl·lit de turisme complet proporciona:

- Una descripció de la demanda turística a partir del consum dels visitants distribuït entre llars, administra-

cions públiques i institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars i empreses.

- Informació detallada sobre el consum turístic, un concepte associat més ampli que el de la despesa turística. Aquest concepte comprèn les categories següents:
 - a) Despesa en consum final dels visitants, en efectiu.
 - b) Despesa en consum final dels visitants, en espècie, com els serveis d'allotjament de vacances per compte propi.
 - c) Transferències socials en espècie del turisme, com els serveis individuals no de mercat imputables als visitants (p. ex., serveis de salut en balnearis i serveis no de mercat d'un museu).
 - d) Despeses en turisme de les empreses, que inclouen les despeses turístiques classificades com a consum intermedi però no altres despeses realitzades pels assalariats en viatge de negocis i pagades per les empreses, com el pagament de menjars, que es considera remuneració en espècie.
- Agregats macroeconòmics que descriuen la magnitud i la contribució econòmica del turisme, com el valor afegit brut directe turístic (VABDT) i el producte interior brut directe turístic (PIBDT), coherents amb agregats similars per a l'economia total i per a altres activitats econòmiques productives i àmbits funcionals d'interès.
- Comptes de producció detallats de les branques d'activitat turístiques, incloses les dades sobre l'ocupació, connectats amb altres activitats econòmiques productives i la formació bruta de capital fix.
- Un vincle entre les dades econòmiques i la informació no monetària sobre el turisme, com el nombre de viatges (o visites), la durada de l'estada, el motiu del viatge, els mitjans de transport, etc., la qual és necessària per especificar les característiques de les variables econòmiques.
- Els països no tenen l'obligació d'elaborar un compte satèl·lit de turisme. Tanmateix, la compilació del compte satèl·lit de turisme es considera un pas important en tot procés encaminat a millorar les estadístiques de turisme i a integrar-les en el sistema de comptes nacionals d'un país. Aquells països que han elaborat un compte satèl·lit de turisme o que l'han inclòs en el seu sistema de comptes nacionals han notat la importància del compte com a instrument per millorar la cobertura i la qualitat de les estadístiques de turisme, i per efectuar l'anàlisi macroeconòmica del turisme.

Segons les *Recomanacions internacionals per a les estadístiques turístiques 2008* elaborades per l'ONU, l'elaboració d'estadístiques del turisme esdevé necessària pels motius següents:

- El turisme té un impacte en l'economia.
- El fet de disposar de més d'una estadística fiable que permet prendre decisions polítiques més efectives.
- Permeten dissenyar estratègies de màrqueting.

Aquestes mateixes *Recomanacions* apunten que, tot i que el turisme es genera pel costat de la demanda, aquesta demanda té un impacte sobre l'oferta de béns i serveis que produeix un territori. Aquesta oferta la generen un conjunt d'unitats o empreses productives, la producció de les quals va dirigida al consum del turisme.

Exemple de preguntes a les quals es pot donar resposta amb una CSTC:

- Permet conèixer l'evolució real del PIB turístic i comparar-lo amb l'evolució del PIB de tota l'economia. Amb quant contribueix el turisme a l'economia nacional?
- Quins productes (béns i serveis) de l'economia són necessaris per satisfer la demanda dels consumidors turístics? Quina contribució tenen els productes en l'evolució del PIB turístic? Aquests productes s'elaboren dins l'economia del territori o s'importen?
- Quants llocs de treball es generen i en quines branques d'activitat? Quins salaris tenen associats? Quin volum d'impostos es generen?
- Quin tipus de turisme creix més, el turisme estranger, el de la resta de l'Estat o el català?
- Quin tipus de visitants tenen més rellevància, els visitants que pernocten o els visitants de dia?
- Quin és el comportament del turisme com a indústria respecte a les altres branques d'activitat?

3. El sistema de taules (quines i què signifiquen, què recullen)

El manual elaborat per les Nacions Unides (OMT), *Cuenta satélite del turismo: recomendaciones sobre el marco conceptual 2008*, recomana difondre un sistema de taules (10 en total) que representarien el conjunt d'informació estadística necessària per poder analitzar adequadament el sector turístic i fer comparacions amb altres comptes elaborats amb la mateixa metodologia.

D'aquestes 10 taules, 6 es consideren bàsiques, 3 tenen rellevància econòmica per ser-hi incloses i una és un compendi de dades estadístiques (indicadors no monetaris). S'ha afegit una taula al sistema que mostra els saldos dels fluxos turístics.

Denominació	Descripció
Taula 1. Despesa turística receptora	Per productes, categoria dels visitants i origen geogràfic
Taula 2. Despesa turística interna	Per productes, categoria dels visitants i tipus de viatge
Taula 3. Despesa turística emissora	Per productes, categoria dels visitants i destinació geogràfica
Taula 4. Consum turístic interior	Per productes i components del consum
Taula 5. Comptes de producció	Per branques d'activitat turístiques i altres branques d'activitat. Producció per productes; consum intermedi per grans categories de productes
Taula 6. Oferta interna i consum turístic interior	- Oferta per productes (característics i no característics). Matriu de producció per productes i indústries, desagregades en part turística i no turística; importacions, impostos i marges - Demanda: consum turístic interior per productes - Ràtios turístiques consum/oferta per productes
Taula 7. Ocupació en les branques d'activitat turístiques	Nombre d'establiments; llocs de treball segons la situació professional i el sexe; hores treballades i llocs de treball a temps complet segons la situació
Taula 8. Formació bruta de capital fix	Per productes i branques d'activitat turístiques
Taula 9. Despesa turística de les administracions públiques: consum col·lectiu	Per productes i nivells de les administracions públiques
Taula 10. Indicadors no monetaris	A. Nombre de viatges i pernoctacions per formes de turisme i categoria dels visitants B. Turisme receptor: nombre d'arribades i pernoctacions per mitjans de transport C. Nombre d'establiments i capacitat per tipus d'allotjament D. Nombre d'establiments a les branques d'activitat turístiques, classificats segons el nombre de treballadors
Taula 11. Saldos	Saldo dels fluxos turístics de Catalunya amb la resta d'Espanya i la resta del món

Les **quatre primeres taules** proposades se centren en la despesa i el consum turístic. Les taules 1, 2 i 3, relatives al turisme receptor, el turisme intern i el turisme emissor respectivament, descriuen la despesa turística per productes i categoria dels visitants. La taula 4 suma tota la despesa turística associada al turisme receptor i al turisme intern (taules 1 i 2) amb altres components de consum turístic i, d'aquesta forma, s'obté el consum turístic interior, una magnitud que posteriorment es farà servir a la taula 6 per comparar-la amb l'oferta domèstica i que és un element clau de tot el sistema, ja que és el desencadenant de l'impacte econòmic en el territori.

La **taula 5** és la taula d'oferta i presenta els comptes de producció de les branques d'activitat turístiques desagregats per productes.

La **taula 6** tanca el sistema comptable amb l'objectiu d'obtenir el PIB turístic, ja que s'obté mitjançant el contrast entre les dades de l'oferta per branques d'activitat i la demanda de productes.

La **taula 7** presenta les estimacions relacionades amb els llocs de treball de les branques d'activitat turístiques.

Les **taules 8 i 9** no es consideren prioritàries i presenten la formació bruta de capital fix i el consum col·lectiu

turístic de les administracions públiques, respectivament. De les 10 taules, la 8 i la 9 són les més difícils de construir i per aquest motiu es plantegen com a opcionals.

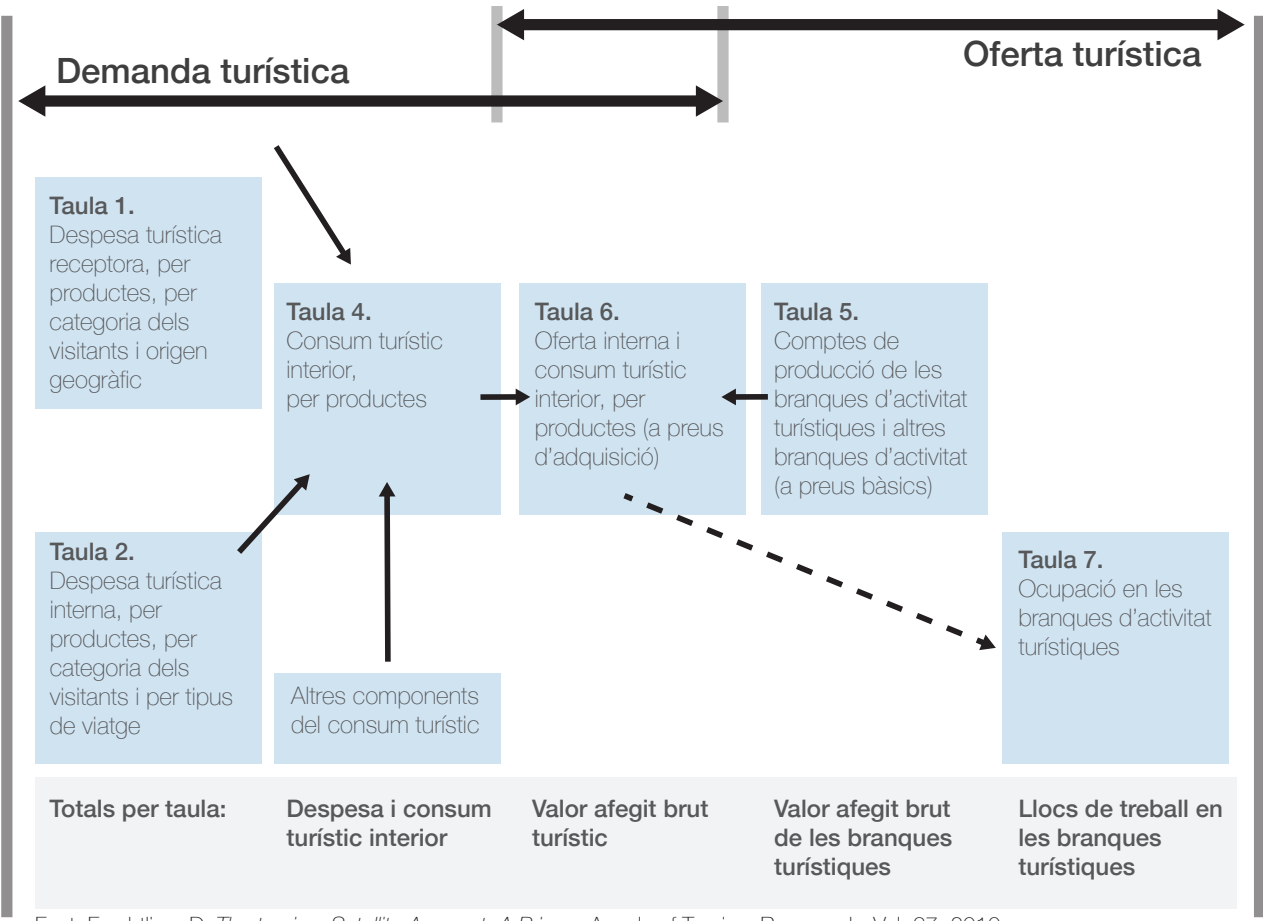
La **taula 10** presenta indicadors no monetaris que permeten una interpretació més precisa de la informació presentada a les taules anteriors.

La **taula 11** presenta el saldo dels fluxos turístics de Catalunya amb la resta d'Espanya i la resta del món.

El contingut detallat de les taules es pot consultar a l'annex B. A continuació es detalla, taula per taula, l'objectiu de cada taula i un esquema del seu contingut amb indicació de quines són les fonts bàsiques i complementàries que n'han de permetre l'elaboració.

Per a una descripció detallada de les fonts disponibles, adreceu-vos a l'annex A.

Gràfic 1. Taules de la CST necessàries per estimar els agregats macroeconòmics

Font: Frechtling, D. *The tourism Satellite Account, A Primer*. Annals of Tourism Research, Vol. 37, 2010.

3.1. Taules de despesa

Taula 1. Despesa turística receptora per productes, categoria dels visitants i origen geogràfic

El consum turístic receptor inclou la despesa vinculada als no residents que visiten un altre territori. Inclou dos tipus de despeses: aquelles directament portades a terme o repercutides pels no residents en el territori econòmic (inclou el concepte de “consum de no residents en el territori econòmic” dels comptes nacionals) i els serveis prestats per unitats residents als visitants no residents (p. ex., quan un turista no resident arriba a un territori fent servir una companyia de transport resident).

La despesa turística receptora inclou tant la despesa efectuada pels no residents procedents de l'estranger com pels procedents d'altres comunitats autònomes.

Objectiu de la taula: Descriure la despesa turística del turisme receptor a Catalunya, és a dir, la dels visitants que provenen de l'estranger i de la resta de l'Estat. Aquesta despesa es desagrega en les despeses corresponents als visitants que pernocten i als visitants de dia, ja que les seves respectives estructures de consum són molt diverses.

TAULA 1	Categoria dels visitants			
	TURISTES		EXCURSIONISTES	
	de la resta de l'Estat que pernocten	de l'estranger que pernocten	de la resta de l'Estat per un dia	de l'estranger per un dia
	(1.1)	(1.2)	(1.3)	(1.4)
PRODUCTES A (apartat 5.1.2.)	FONTS			
	Fonts bàsiques: • EGATUR, ETR/FAMILITUR, MIOC-ECI, MIOC-CONSUMLLARS, EPF, RET			
	Fonts complementàries: • FRONTUR, EOAT, ECL, IPREUS, IRSH, BDP, AF			

Taula 2. Despesa turística interna per productes, categoria dels visitants i tipus de viatge

La despesa del turisme domèstic fa una contribució significativa a l'economia i és, per això, un element essencial de la CSTC. Comprèn la despesa dels residents que viatgen dins del seu propi país i la despesa relacionada amb viatges a l'exterior, però que es materialitza al país de residència (p. ex., un viatge a l'estranger que es contracta amb un transportista del país d'origen o la compra d'una maleta nova abans del viatge).

Objectiu de la taula: Descriure la despesa turística interna, és a dir, la dels visitants catalans a Catalunya. La taula també inclou les despeses dels catalans fetes a Catalunya, però que corresponen a viatges amb destinació a la resta de l'Estat o a l'estranger. Aquesta despesa es desagrega en les despeses corresponents als visitants que pernocten i als visitants de dia, ja que les seves respectives estructures de consum són molt diverses.

TAULA 2	TIPUS DE VIATGE			
	INTERIOR		EMISSOR	
	Visitants que pernocten	Visitants de dia	Visitants que pernocten	Visitants de dia
	(2.1)	(2.2)	(2.3)	(2.4)
PRODUCTES A (apartat 5.1.2.)	FONTS			
	Fonts bàsiques: ETR/FAMILITUR, MIOC-ECI, MIOC-CONSUMLLARS, EPF, RET			
	Fonts complementàries: EOAT, ECL, IPREUS, IRSH, BDP, EPE, AF			

Nota: S'inclouen les despeses fetes per un visitant al país de residència que formen part d'un viatge emissor.

Taula 3. Despesa turística emissora per productes, categoria dels visitants i destinació geogràfica

La despesa de turisme emissor és la despesa en béns i serveis dels residents d'un país en viatges de turisme a l'estranger adquirits a proveïdors no residents. Això no s'inclou en la conciliació de la demanda i l'oferta turística, la qual cosa pot explicar perquè no tots els països omplen la taula 3, malgrat la seva importància per a la balança de pagaments. La despesa turística emissora inclou tant les despeses realitzades a l'estranger com les realitzades a les altres comunitats autònomes.

Objectiu de la taula: Correspon a la despesa turística associada als béns i serveis que els catalans compren a proveïdors no residents. Aquesta despesa té lloc quan els visitants es troben fora del seu territori. També poden ser despeses relacionades amb compres prèvies al viatge fetes a proveïdors no residents.

TAULA 3	CATEGORIA DELS VISITANTS			
	TURISTES		EXCURSIONISTES	
	a la resta de l'Estat que pernocten (3.1)	a l'estranger que pernocten (3.2)	a la resta de l'Estat per un dia (3.3)	a l'estranger per un dia (3.4)
PRODUCTES A (apartat 5.1.2.)	FONTS			
	Fonts bàsiques: • ETR/FAMILITUR, MIOC, MIOC-CONSUMLLARS, EPF			
	Fonts complementàries: • EAS, EAS-MOD, BDP, AF, EPE, CH, IMP-TUR			

Taula 4. Consum turístic interior per productes i components del consum

El component més rellevant de la demanda i de l'avaluació turística és el consum turístic.

La taula 4 presenta el consum turístic interior resumint la despesa del turisme receptor (taula1) i del domèstic (taula 2), però també cobrint els altres components del consum. El consum de turisme és més o menys el mateix concepte que la despesa en turisme, però una mica més ampli en l'abast. A part de la despesa, el consum també inclou serveis com el lloguer imputat de cases de vacances per compte propi, serveis pagats per institucions sense ànim de lucre per a viatges fets per grups especials (p. ex., gent invàlida) i altres consums imputats.

Objectiu de la taula: Aquesta taula combina la despesa turística interior amb la resta de components del consum turístic: serveis associats a l'allotjament de vacances per compte propi, transferències socials turístiques en espècie i altre consum imputat.

TAULA 4	Consum turístic interior (Totals T 1 i T 2)	ALTRES COMPONENTS DEL CONSUM TURÍSTIC			Consum turístic interior
		serveis associats a allotjament de vacances per compte propi	transferències socials turístiques en espècie	altre consum imputat	
PRODUCTES A (apartat 5.1.2.)	FONTS				
	Fonts bàsiques: • AF, EPF				
	Fonts complementàries: • ETR/FAMILITUR, EPE, CH, IMP-TUR				

3.2. Taules d'oferta

Taula 5. Comptes de producció de les branques d'activitat turístiques i altres branques d'activitat (a preus bàsics)

Aquesta taula introdueix l'oferta representada per la producció de totes les branques de l'economia, però introduint classificacions d'activitats i productes característics del turisme. La producció de cada indústria turística (columnes) es desagrega per productes. S'aconsella també desagregar per productes els consums intermedis de cada indústria. La diferència entre la producció i el consum intermedi permet obtenir el valor afegit brut a preus bàsics.

Finalment, es presenta el compte d'explotació de cada indústria mitjançant l'estimació de les variables remuneració d'assalariats i els altres impostos nets de subvencions a la producció, el saldo del qual és l'excedent brut d'explotació.

Objectiu de la taula: Aquesta taula presenta els comptes de la producció de les branques d'activitat turístiques i de les altres branques d'activitat (no turístiques). La producció es desglossa per productes. A continuació, els consums intermedis que permeten arribar al càlcul del VAB a preus bàsics de cada activitat. També es presenta un segon bloc de variables: remuneració dels assalariats, excedent brut d'explotació, impostos, etc.

TAULA 5	BRANQUES D'ACTIVITAT (apartat 5.1.2.)	PRODUCCIÓ DE PRODUCTES INTERNS (a preus bàsics)
PRODUCTES B (apartat 5.1.2.)	FONTS	
I. Producció total a preus bàsics	Fonts bàsiques: MIOC, MIOC-ECI, CEAE, EAS, EAS-MOD	
II. Consum intermedi a preus d'adquisició		
(I-II) Valor afegit brut a preus bàsics		
Remuneració d'assalariats		
Altres impostos nets de subvencions sobre la producció	Fonts complementàries: EMPTUR, AF	
Ingressos mixtos bruts		
Excedent brut d'explotació		

Nota: Els consums intermedis s'haurien de desagregar per productes.

Taula 6. Oferta interna i consum turístic interior per productes (a preus d'adquisició)

La taula 6 és el nucli central del sistema de la CSTC. A la taula es confronta l'oferta interna de béns i serveis turístics amb el consum turístic interior per poder obtenir el PIB turístic. Es proporcionen les dades de l'oferta per branques d'activitat i la demanda per productes.

Inclou els totals de les operacions d'oferta: producció, importacions, impostos nets de subvencions, marges de comerç i transport, etc.

Ens permet calcular la ràtio (o la proporció) dels productes turístics sobre l'oferta global de l'economia i els agregats "valor afegit del turisme" i "producte interior brut del turisme".

Ràtio o proporció de turisme en l'oferta domèstica: turisme intern com a proporció de l'oferta domèstica total.

L'oferta total de béns i serveis en l'economia, la producció interna i les importacions es comparen amb el consum turístic (incloses les correccions de valoració). Amb aquesta taula es pot fer el càlcul del valor afegit brut directe turístic (VABDT) i del producte interior brut directe turístic (PIBDT) i els seus components.

La proporció del consum turístic interior en cada component de l'oferta s'establirà per separat per a cada component. Els valors de la proporció turística es podran establir a partir de:

- La informació facilitada per les empreses.
- Els mateixos visitants.
- L'opinió d'experts en l'àmbit del comportament turístic.

Objectiu de la taula: Aquesta taula tanca el sistema comptable amb l'objectiu d'obtenir el PIB turístic, ja que s'obté mitjançant el contrast entre les dades de l'oferta per branques d'activitat i la demanda de productes. Les columnes contenen totes les operacions d'oferta: producció, importacions, impostos nets de subvencions, marges de comerç i transport.

TAULA 6	BRANQUES D'ACTIVITAT A	IMPORTACIONS	IMPOSTOS NETS SUBVENCIONS	MARGES DE COMERÇ I TRANSPORT	OFERTA INTERNA	CONSUM TURÍSTIC INTERIOR	RÀTIOS TURÍSTIQUES (%)
	PRODUCCIÓ/ PROPORCIÓ TURÍSTICA	VALOR/ PROPORCIÓ TURÍSTIC	VALOR/PROPORCIÓ TURÍSTIC	VALOR/ PROPORCIÓ TURÍSTIC			
PRODUCTES B (apartat 5.1.2.)	FONTS						
I. Producció total a preus bàsics	Fonts bàsiques: MIOC, MIOC-ECI, CEAE, EAS, EAS-MOD						
II. Consum intermedi a preus d'adquisició							
(I-II) Valor afegit brut a preus bàsics							
Remuneració d'assalariats							
Altres impostos nets de subvencions sobre la producció	Fonts complementàries: EMPTUR, AF						
Ingressos mixtos bruts							
Excedent brut d'exploació							

Nota: Els consums intermedis s'haurien de desagregar per productes. Les importacions no inclouen les compres efectuades pels residents a l'estranger.

3.3. Taules addicionals

Taula 7. Ocupació en les branques d'activitat turístiques

L'ocupació de les branques d'activitat turístiques facilita el càlcul de l'impacte econòmic del turisme i permet fer l'estimació de la producció i el VAB d'algunes activitats com, per exemple, el sector dels restaurants i bars.

Objectiu de la taula: Permet fer l'anàlisi de l'impacte del turisme des de l'òptica de l'ocupació. La informació oferta també permet fer estimacions indirectes de variables d'altres taules, com podrien ser la producció o el VAB d'una branca.

1a part

TAULA 7a	NOM_EST	NOMBRE DE LLOCS DE TREBALL SEGONS LA SITUACIÓ			
		ASSALARIATS		NO ASSALARIATS	
		Homes	Dones	Homes	Dones
BRANQUES D'ACTIVITAT (apartat 5.1.2.)	FONTS				
	Fonts bàsiques: MIOC-OCU, MIOC-ECI, EPA, ASS, CP				
	Fonts complementàries: EAS, EOAT, EMPTUR, DIRCE				

2a part

TAULA 7b	NOMBRE D'HORES TREBALLADES SEGONS SITUACIÓ				NOMBRE DE LLOCS DE TREBALL A TEMPS COMPLET SEGONS SITUACIÓ			
	ASSALARIATS		NO ASSALARIATS		ASSALARIATS		NO ASSALARIATS	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
BRANQUES D'ACTIVITAT (apartat 5.1.2.)	FONTS							
	Fonts bàsiques: MIOC-OCU, MIOC-ECI, EPA, ASS, CP							
	Fonts complementàries: ES, EOAT, EMPTUR, DIRCE							

Taula 8. Formació bruta de capital fix (taula opcional)

Preparar les taules 8 i 9 suposa no solament recollir dades de fonts diverses que no s’elaboren als instituts d’estadística, sinó també superar un cert nombre de desafiaments conceptuals. Conseqüentment, la producció d’aquestes taules es pot considerar com un pas definitiu cap a la producció del conjunt complet de taules de la CSTC, raó per la qual no tots els països proporcionen aquesta informació.

Objectiu de la taula: Taula no obligatòria però rellevant per poder avaluar l’impacte econòmic de les empreses turístiques des del punt de vista de la inversió o formació bruta de capital fix. Aquesta variable és notablement important en el sentit que l’existència d’infraestructures bàsiques (carreteres, ports, hotels, etc.) pot determinar la intensitat i tipus dels fluxos turístics.

TAULA 8	BRANQUES D'ACTIVITAT	FORMACIÓ BRUTA DE CAPITAL FIX TURÍSTIC
PRODUCTES C (apartat 5.3.1.)	FONTS	
	Fonts bàsiques: • MIOC, EAS	
	Fonts complementàries: • AF	

Taula 9. Despesa turística de les administracions públiques: consum col·lectiu (taula opcional)

Amb l'objectiu de ressaltar la importància econòmica de les accions portades a terme per les autoritats públiques a fi de crear un entorn favorable al desenvolupament del turisme, s'aconsella fer una investigació específica sobre el valor del consum col·lectiu turístic. Aquest consum es refereix a les activitats com la promoció del turisme per les administracions públiques, el manteniment de l'ordre i la seguretat i la conservació dels espais públics.

Objectiu de la taula: Ressaltar la importància econòmica de les accions portades a terme per les autoritats públiques a fi de crear un entorn favorable al desenvolupament del turisme.

TAULA 9	NIVELLS DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES			CONSUM COL·LECTIU TURÍSTIC
	estatal	catalana	local	
PRODUCTES D'INVERSIÓ (apartat 5.3.2.)	FONTS			
	Fonts bàsiques: CAP			
	Fonts complementàries: AF			

Taula 10. Indicadors no monetaris

El Sistema de comptes nacionals 2008 (SNA) manifesta explícitament que els indicadors físics són un component significatiu dels comptes satèl·lit i per això no s'haurien de considerar com a elements secundaris de la CSTC. Les dades no monetàries sobre el nombre de viatges del mateix dia i les pernoctacions del turisme emissor, receptor i interior s'afegeixen a aquest exercici de recollida de dades per facilitar l'anàlisi.

A. Nombre de viatges i pernoctacions per formes de turisme i categoria dels visitants

	Turisme receptor			Turisme interior			Turisme emissor		
	Turistes	Excursionistes	Visitants	Turistes	Excursionistes	Visitants	Turistes	Excursionistes	Visitants
Nombre de viatges									
Nombre de pernoctacions		X			X			X	

B. Turisme receptor: nombre d'arribades i pernoctacions per mitjans de transport

	Nombre d'arribades	Nombre de pernoctacions
1. Aire 1.1. Vols regulars 1.2. Vols no regulars 1.3. Aeronaus privades 1.4. Altres mitjans de transport aeri 2. Aigua 2.1. Línies de passatgers i transbordadors 2.2. Creuers 2.3. Iots 2.4. Altres mitjans de transport per aigua 3. Terrestre 3.1. Ferrocarril 3.2. Autocars o autobusos i altres mitjans de transport públic per carretera I) Taxis, limusines i lloguer de vehicles de motor privats amb conductor II) Lloguer de vehicles de tracció humana o animal 3.4. Vehicle privat propi (amb capacitat per a vuit persones com a màxim) 3.5. Vehicle llogat sense conductor (amb capacitat per a vuit persones com a màxim) 3.6. Altres mitjans de transport terrestre: cavall, bicicleta, motocicleta, etc. TOTAL		

C. Nombre d'establiments i capacitat per tipus d'allotjament

	Allotjament per als visitants			Activitats immobiliàries	
	Activitats d'allotjament a curt termini	Places de càmping	Altres allotjaments	Activitats immobiliàries amb béns propis o llogats	Activitats immobiliàries sobre la base d'una comissió o d'un contracte
Nombre d'establiments					
Capacitat (habitacions)					
Capacitat (llits)					
Utilització de la capacitat (habitacions)					
Utilització de la capacitat (llits)					

D. Nombre d'establiments a les branques d'activitat turístiques, classificades segons el nombre mitjà d'ocupats

Branques d'activitat turístiques	1-4	5-9	10-19	20-49	50-99	100-249	250-499	500-999	>1000	TOTAL
1. Allotjament per a visitants										
1.a Serveis d'allotjament per a visitants no inclosos a 1.b										
1.b Serveis d'allotjament associats a tot tipus de propietat de cases de vacances										
2. Indústria de provisió d'aliments i begudes										
3. Transport de viatgers per ferrocarril										
4. Transport de viatgers per carretera										
5. Transport de viatgers per aigua										
6. Transport aeri de viatgers										
7. Lloguer d'equipament de transport										
8. Indústria de les agències de viatges i altres serveis de reserva										
9. Indústria cultural										
10. Indústria esportiva i recreativa										
11. Comerç al detall de béns característics del turisme específics per a cada país										
12. Altres branques d'activitat característiques del turisme específiques per a cada país										
Total										

Taula 11. Saldo de despesa turística dels fluxos turístics de Catalunya amb la resta d'Espanya i la resta del món

Objectiu de la taula: Presentar el saldo de la despesa turística entre el turisme receptor i el turisme emissor de Catalunya amb la resta d'Espanya i la resta del món.

TAULA 11	DESPEsa TURÍSTICA
(1) Turisme receptor de la resta d'Espanya (2) Turisme emissor a la resta d'Espanya (3) = (1)-(2) Saldo % sobre el PIB (4) Turisme receptor de l'estranger (5) Turisme emissor a l'estranger (6) = (4)-(5) Saldo % sobre el PIB (7) = (1)+(4) Turisme receptor total (8) = (2)+(5) Turisme emissor total (9) = (3)+(6) Saldo total % sobre el PIB	

4. Avaluació de les fonts estadístiques disponibles

A continuació es farà una avaluació de la informació estadística disponible per a la construcció de les taules que formen part de la CSTC.

La informació sobre el sector turístic que es presenta s'obté a partir de fonts estadístiques ja existents.

La tipologia de fonts principals disponibles es poden agrupar segons:

- fonts macroeconòmiques
- fonts de demanda turística
- fonts d'oferta turística
- fonts de llocs de treball
- altres fonts

Tot seguit es facilita una taula amb la identificació d'aquelles fonts que es consideren necessàries per la construcció d'una CSTC. Per a una descripció detallada de cada font cal adreçar-se a l'annex A.

FONTS

Abreviatura font	Descripció	Organisme responsable	Periodicitat
Fonts macroeconòmiques			
MIOC	Marc Input-Output de Catalunya (MIOC) 2011	Idescat	Cada 5 anys
MIOC-ECI	Enquesta de consums intermedis – Marc I/O	Idescat	Cada 5 anys
MIOC-CONSUMLLARS	Consum de les llars – Estimació de la despesa del turisme – Marc I/O	Idescat	Cada 5 anys
MIOC-OCU	Estimació dels llocs de treball per branques d'activitat – Marc I/O	Idescat	Cada 5 anys
CEAE	Comptes econòmics anuals de l'economia	Idescat	Anual
Fonts de demanda turística			
FRONTUR	Entrada de visitants per les fronteres	DEMO/IET/INE	Mensual
EGATUR	Despesa turística dels visitants que entren per les fronteres	DEMO/IET/INE	Mensual
ETR/FAMILITUR	Informació sobre els viatges realitzats pels catalans (inclou la despesa turística)	DEMO/IET/INE	Mensual
EPF	Estadística de despesa en consum de les llars	Idescat/INE	Anual
ECL	Enquesta anual de costos laborals	Idescat/INE	Anual
Fonts d'oferta turística			
EMPTUR	Estadística i comptes de les empreses turístiques	Idescat	Anual
EOAT	Enquestes d'ocupació (hotels, càmpings, etc.)	Idescat/INE	Mensual
EAS	Enquesta de serveis	Idescat/INE	Anual
EAS-MOD	Mòduls de l'Enquesta de serveis	Idescat/INE	Anual
EPE	Estimacions de població estacional	Idescat	Anual
RET	Registre d'establiments turístics	DEMO	Diari
CH	Cens d'habitatges	Idescat/INE	Cada 10 anys
IRSH	Indicadors de rendibilitat del sector hotelier (ADR, RevPar)	Idescat/INE	Mensual
IPREUS	Índex de preus (hotels, càmpings, turisme rural)	INE	Mensual
IMP-TUR	Impost sobre les estades en establiments turístics	Agència Tributària de Catalunya	Trimestral

Segueix./..

Fonts de llocs de treball			
EPA	Enquesta de població activa	Idescat/INE	Trimestral
ASS	Afiliats a la Seguretat Social	Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social	Mensual
CP	Cens de població	Idescat/INE	Cada 10 anys
DIRCE	Directorí d'empreses	Idescat/INE	Anual
Altres fonts			
CAP	Informació comptable de l'Administració central, l'Administració de la Generalitat i l'Administració local (consolidada)	Diversos	Anual
BDP	Balança de pagaments	Banc d'Espanya	Anual
AF	Altres fonts: diputacions, ajuntaments, registres administratius, informes d'empreses (Ports, Renfe, Aena, etc.)	Diversos	

La taula següent proporciona l'encreuament entre fonts i taules:

ABREVIATURA FONT	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10
Fonts macroeconòmiques										
MIOC			B		B	B		B		
MIOC-ECI	B	B			B	B	B			
MIOC-CONSUMLLARS	B	B	B							
MIOC-OCU							B			
CEAE					B	B				
Fonts de demanda turística										
FRONTUR	C									B
EGATUR	B									
ETR/FAMILITUR	B	B	B	C						
EPF	B	B	B	B						
ECL	C	C								
Fonts d'oferta turística										
EMPTUR					C	C	C			
EOAT	C	C					C			B
EAS			C		B	B	C	B		C
EAS-MOD			C		B	B				
EPE		C	C	C						
RET	B	B								B
CH			C	C						
IRSH	C	C								
IPREUS	C	C								
IMP-TUR			C	C						
Fonts de llocs de treball										
EPA							B			
ASS							B			
CP							B			
DIRCE							C			B
Altres fonts										
CAP									B	
BDP	C	C	C							
AF	C	C	C	B	C	C		C	C	

B: Fonts bàsiques.

C: Fonts complementàries.

5. Accions estadístiques a dur a terme

Hi ha accions o reptes estadístics que exigeixen una atenció especial per poder completar amb rigor una CSTC. A continuació es fa una presentació d'aquestes accions que s'han catalogat per àmbits: accions inicials, accions per millorar la qualitat del contingut i accions addicionals.

5.1. Accions inicials

5.1.1. Determinar el nombre i contingut de les taules

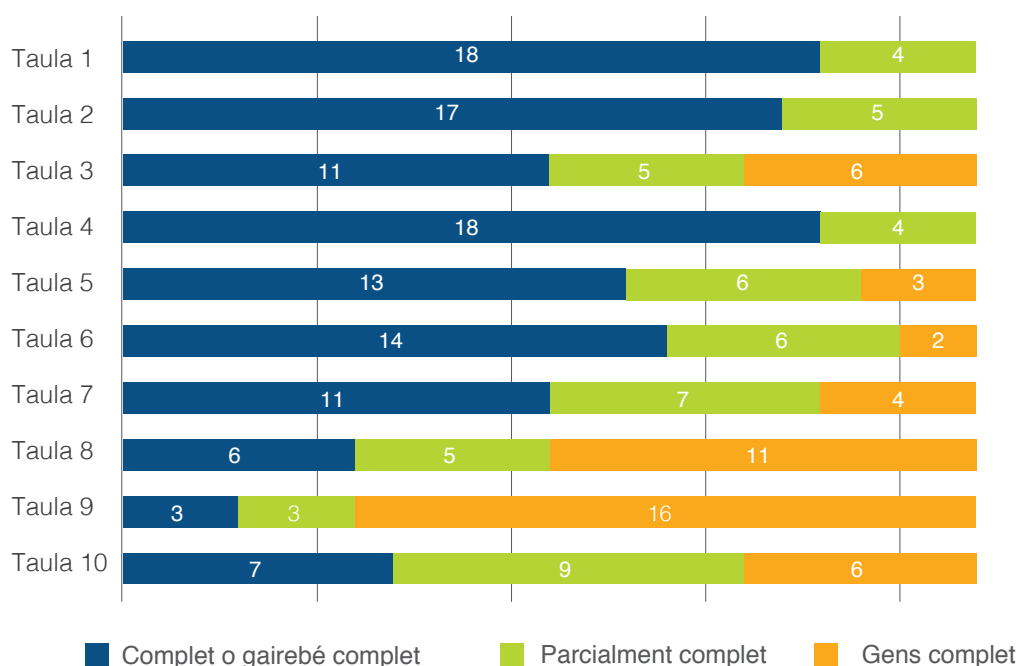
Les recomanacions de l'ONU sobre el nombre de taules que han de formar part de la CST ja s'han indicat al capítol 3. En aquestes recomanacions s'estableix un conjunt de 10 taules, tot i que amb diferents graus de llibertat. És a dir, les taules es classifiquen segons si són bàsiques o addicionals.

La preparació de les 10 taules està condicionada per diversos factors: disponibilitat de fonts d'informació, la seva qualitat i el temps disponible per publicar la CSTC. Per tant, cal ponderar aquests factors per decidir el nombre i contingut de les taules que formaran part de la CSTC.

Segons l'estudi publicat per l'Eurostat, *Tourism Satellite Accounts (TSAs) in Europe 2013*, en què es fa una anàlisi del contingut de les CST publicades per 22 estats membres, el nombre i contingut de les taules ofertes varia àmpliament com es pot veure al gràfic següent. Les taules sobre el costat de demanda eren relativament completes, però menys de la meitat de la informació demanada estava disponible per a la taula sobre llocs de treball. Les taules sobre formació bruta de capital fix i consum col·lectiu estaven només cobertes esparsament.

Per tant, una de les accions que caldrà precisar és el nombre de taules que formaran part de la CSTC, així com el seu contingut i període temporal.

Resultats de l'enquesta dels Comptes satèl·lits de turisme
Cobertura d'autoavaluació, pels Comptes satèl·lits de turisme.
Taula de Recomanacions sobre el marc metodològic (# països)

5.1.2. Decidir les delimitacions sectorials (productes característics, branques d'activitat característiques)

El compte satèl·lit del turisme permet obtenir l'anàlisi tant des del punt de vista de la demanda com de l'oferta. Així doncs, inclou la demanda turística interior total, una magnitud que abasta no només el consum turístic, sinó també la formació bruta de capital fix turístic i el consum col·lectiu turístic.

Per aquest motiu, un dels aspectes clau en aquesta estadística és la delimitació sectorial del turisme tant pels productes oferts com per les branques d'activitat. És a dir, es necessita una classificació específica de productes i activitats productives. La classificació fa referència a: a) els productes, que formen part de la despesa turística, i b) les activitats productives, que constitueixen la base per definir les branques d'activitat turístiques.

La classificació de productes està establerta a les *Recomanacions internacionals per a les estadístiques de turisme 2008*⁹ de l'ONU. Una part està definida per permetre comparacions internacionals i una altra part és específica, a definir per cada país. Per tant, un altre acció que caldrà abordar és la de decidir quins productes addicionals es volen incloure a la delimitació de productes de la CSTC.

Classificació de productes

La CST haurà d'incloure una relació de productes relatius al turisme. Aquesta relació es divideix de la forma següent:

Productes de consum:

A.1 Productes característics del turisme

A.1.i Productes característics del turisme per a la comparabilitat internacional, que representen els productes fonamentals per a la comparació internacional de la despesa turística.

A.1.ii Productes característics del turisme específics per a cada país¹⁰.

A.2 Altres productes de consum, integrats per dues subcategories, que s'han de determinar per a cada país i seran específiques de cada país:

A.2.i. Productes connexos al turisme, que inclouen altres productes de conformitat amb la seva rellevància per a l'anàlisi del turisme, però que no compleixen els criteris establerts a RIET 2008, apartat 5.10.

A.2.ii. Productes de consum no connexos al turisme, que inclouen tota la resta de béns i serveis de consum que no pertanyen a les categories anteriors.

Productes no destinats al consum: Aquesta categoria inclou tots els productes que per la seva naturalesa no poden ser béns i serveis de consum i, per tant, no poden formar part de la despesa turística ni del consum turístic, excepte aquells objectes de valor que poden ser adquirits pels visitants en els seus viatges.

B.1. Objectes de valor.¹¹

B.2. Altres productes no destinats al consum, que inclouen els productes associats a la formació bruta de capital fix turístic i el consum col·lectiu turístic.

9 RIET 2008, capítol 5.

10 RIET 2008, capítol 5.10

11 RIET 2008, capítol 4.2

Productes A
A. Productes de consum
A.1 Productes característics del turisme
1. Serveis d'allotjament per a visitants
1.a Serveis d'allotjament per a visitants no inclosos a 1.b
1.b Serveis d'allotjament associats a tot tipus de propietat de cases de vacances
2. Serveis de provisió d'aliments i begudes
3. Serveis de transport de viatgers per ferrocarril
4. Serveis de transport de viatgers per carretera
5. Serveis de transport de viatgers per aigua
6. Serveis de transport aeri de viatgers
7. Serveis de lloguer d'equipament de transport, altres
8. Agències de viatges i altres serveis de reserva
9. Serveis culturals
10. Serveis esportius i recreatius
11. Béns característics del turisme específics per a cada país
12. Serveis característics del turisme específics per a cada país
A.2 Altres productes de consum (b)
B.1 Objectes valuosos
Total

(b) Quan sigui rellevant i viable, els conceptes “productes connexos al turisme” i “productes de consum no connexos al turisme” es poden identificar per separat. També es pot diferenciar entre béns i serveis (4.15).

Productes B
A. Productes de consum
A.1 Productes característics del turisme
1. Serveis d'allotjament per a visitants
1.a Serveis d'allotjament per a visitants no inclosos a 1.b
1.b Serveis d'allotjament associats a tot tipus de propietat de cases de vacances
2. Serveis de provisió d'aliments i begudes
3. Serveis de transport de viatgers per ferrocarril
4. Serveis de transport de viatgers per carretera
5. Serveis de transport de viatgers per aigua
6. Serveis de transport aeri de viatgers
7. Serveis de lloguer d'equipament de transport
8. Agències de viatges i altres serveis de reserva
9. Serveis culturals
10. Serveis esportius i recreatius
11. Béns característics del turisme específics per a cada país
12. Serveis característics del turisme específics per a cada país
A.2 Altres productes de consum (b)
B. Productes no destinats al consum
B.1 Objectes valuosos
B.2 Altres productes no destinats al consum (c)
Total

(b) Quan sigui rellevant i viable, els conceptes “productes connexos al turisme” i “productes de consum no connexos al turisme” es poden identificar per separat. També es pot diferenciar entre béns i serveis (4.15).

(c) Comprèn tota la resta de béns i serveis que circulen a l'economia de referència.

Classificació d'activitats

El sector turístic és molt rellevant des del punt de vista de l'anàlisi econòmica i, en canvi, té una delimitació complexa des del punt de vista de la classificació d'activitat, ja que té branques que formen part de diverses seccions i divisions de serveis. El sector turístic no apareix identificat a les classificacions d'activitats econòmiques en una única branca d'activitat. El motiu d'això és perquè el turisme està determinat per l'ús de béns i serveis per part de certs col·lectius (demanda).

Aquests béns i serveis són oferts per diverses activitats o branques. Així doncs, el sector turístic com a indústria turística es refereix al conjunt d'activitats característiques del turisme que produeixen béns i serveis consumits de manera total o parcial per visitants estrangers o domèstics.

Activitats característiques del turisme

Encara que el turista pot realitzar despeses en qualsevol categoria de productes, les metodologies de turisme internacional, a fi de facilitar les comparacions internacionals i poder construir el sistema comptable, proposen fer ressaltar aquells productes o activitats que tenen a veure amb els desplaçaments dels individus, com ara el transport, l'allotjament, els serveis d'agències de viatges, etc.

Per tal de confeccionar la llista d'activitats característiques del turisme, es parteix dels criteris exposats a les metodologies disponibles dedicades als comptes satèl·lit del turisme i que realitzen una classificació d'activitats vinculades al turisme. Aquestes activitats produeixen productes (béns i serveis) que són característics del turisme. En principi, es pretén que la delimitació d'aquesta estadística sigui al més homogènia possible amb les recomanacions d'aquestes metodologies internacionals.

Una indústria turística representa l'agrupació d'aquells establiments l'activitat principal dels quals és la mateixa activitat característica del turisme. En les estadístiques elaborades des del costat de l'oferta, els establiments es classifiquen de conformitat amb la seva activitat principal, que és determinada per l'activitat que genera el major valor afegit.

En el quadre següent es presenta la tipologia de les branques d'activitat turístiques agrupades en 13 activitats. Les categories de l'1 al 10 comprenen la part principal que facilita la comparativa internacional;¹² les altres tres categories són específiques per a cada país i caldrà determinar quines branques s'hi hauran d'incloure: la categoria 11 inclou el comerç al detall de béns característics del turisme específics de cada país, la categoria 12 fa referència a les altres branques d'activitat específiques de cada país i la categoria 13 fa referència a la resta de branques d'activitat.

Branques d'activitat turístiques
1. Allotjament per a visitants
1.a Serveis d'allotjament per a visitants no inclosos a 1.b
1.b Serveis d'allotjament associats a tot tipus de propietat de cases de vacances
2. Activitats de provisió d'aliments i begudes
3. Transport de viatgers per ferrocarril
4. Transport de viatgers per carretera
5. Transport de viatgers per aigua
6. Transport aeri de viatgers
7. Lloguer d'equipament de transport
8. Activitats de les agències de viatges i altres serveis de reserva
9. Activitats culturals
10. Activitats esportives i recreatives
11. Comerç al detall de béns característics del turisme específics per a cada país
12. Altres branques d'activitat característiques del turisme, específiques per a cada país
13. Altres branques d'activitat
Total

¹² RIET 2008, annex 3 i 4

5.1.3. Aprofitar la informació que proporciona el marc I/O i de les macromagnituds oficials per millorar l'estimació de la demanda i oferta turística a la CSTC

Cal identificar els elements de la comptabilitat oficial que resulten bàsics per a la CSTC. Al mateix temps, el marc I/O proporciona la informació oficial de les estimacions de la CSTC tant pel valor total com per productes i variables. En aquest sentit, cal adaptar el marc I/O disponible a les necessitats de la CSTC. Aquesta adaptació requereix:

- Desagregar la informació del MIOC mitjançant treballs específics d'estimació.
- Aprofitar la informació ja existent.
- Realitzar una estimació específica dels paquets turístics; a la CSTC els seus components (transports, allotjament, marges obtinguts, etc.) s'han de desagregar.

Per tal de poder fer aquests tractaments, cal transformar les taules I/O de la forma següent:

- Es resten de la taula de destinació els diferents components dels paquets turístics de la columna de consums intermedis de les agències de viatges i s'agreguen a la columna de consum final de les llars.
- Es resten al mateix temps la suma global d'aquests components de:
 - a) la producció de les agències de viatges (a la taula d'origen) i
 - a) de la despesa de consum final de les llars en aquest producte (a la taula de destinació).

Com a resultat d'aquests ajustos es produeixen els canvis següents: disminueixen en igual quantia (equivalent als components del paquet turístic) el valor dels consums intermedis i el valor de la producció de les agències de viatges sense que aquests es modifiquin i, per tant, disminueix el valor afegit de la branca; augmenta la despesa en consum final de les llars en els productes que componen el paquet turístic (allotjament, transport, etc.) i disminueix en la quantia equivalent la despesa en serveis d'agències de viatges, amb la qual cosa el total de la despesa en consum final no varia.

L'aprofitament del MIOC 2011 des del punt de vista de l'oferta requereix diverses tasques:

Cal adaptar el MIOC 2011 a les necessitats de la CSTC. Per a això és necessari reclassificar les taules d'origen i destinació d'acord amb les classificacions de productes i activitats requerits a la CSTC. Aquesta redefinició implica dos tipus de tasques: en uns casos és necessari desagregar les dades mitjançant tasques específiques d'estimació; en d'altres es tracta simplement de reordenar dades ja existents.

Les tasques específiques d'estimació es poden fer a partir de dades primàries del MIOC (p. ex., Enquesta de consums intermedis) o d'altres fonts específiques (Enquesta de serveis).

5.1.4. Fer el tractament particular dels serveis turístics que ofereixen les agències de viatges

La valoració de les agències de viatges, majoristes de viatges i altres agents es basa en el marge brut que generen. S'ha de realitzar l'ajust corresponent al valor dels serveis turístics que s'han deixat per intermediació, que s'hauria de valorar després d'haver deduït el valor dels serveis de reserva (paràgraf 3.21). Aquest requisit deriva de la necessitat de donar un tractament coherent als serveis turístics adquirits directament pels visitants i dels serveis del mateix tipus adquirits a través de proveïdors de serveis de reserva.

La suma total pagada pels visitants d'aquests serveis d'intermediació es dividirà en dos conceptes:¹³ una part corresponent al valor del servei de l'agència de viatges (o de reserva), que serà el marge comercial brut obtingut, i una altra part corresponent al valor dels serveis turístics prestats per intermediació (els ingressos del productor després d'haver pagat la comissió al proveïdor dels serveis de reserva).

Una altra acció que caldrà resoldre és la localització de les despeses del sector d'agències de viatges i els serveis que presten. Al mateix temps, han augmentat les operacions per Internet i caldrà determinar la localització d'aquests intermediaris si no sabem on estan localitzades.

A més, aquestes activitats estan experimentant una transformació molt profunda lligada al desenvolupament d'Internet i les noves tecnologies tant des de la perspectiva dels productors ?amb el desenvolupament d'agències majoristes i detallistes en línia? com dels consumidors, amb l'increment de possibilitats d'autoorganització dels viatges. A més de la desaparició progressiva del sector detallista tradicional (en locals al públic) existeixen problemes importants per a l'assignació de les despeses d'aquests mitjancers a unes i altres àrees, atès el caràcter plurinacional i el sistema d'interrelacions creixents entre les empreses. Això s'uneix ?i el fa augmentar encara més? al problema tradicional del tractament dels paquets turístics, veritable repte de la CSTC.

¹³ RIET 2008, apartat 6.50.

5.1.5. Identificar i separar els paquets turístics que ofereixen els operadors turístics

Una de les grans diferències metodològiques entre la comptabilitat nacional i la CSTC és el tractament dels serveis dels operadors turístics, que podem associar als coneguts paquets turístics. En els comptes nacionals s'utilitza un registre brut d'aquests productes: els consumidors adquireixen aquest producte global (el paquet turístic). En canvi, per a la CSTC és necessari un registre net: els components del paquet turístic (transport, allotjament, menjars, etc.). Tots dos s'han de registrar separatament per poder estudiar i analitzar les branques d'activitat turístiques.

En l'àmbit regional els problemes són similars als que la mateixa CSTC:RMC descriu per als fluxos internacionals: el paquet turístic es produeix a la regió de residència del majorista de viatges, mentre que el consum dels serveis turístics pot tenir lloc en altres regions. De fet, en sentit estricte l'única producció atribuïble a la regió seria el marge de l'operador turístic per la gestió i comercialització del paquet turístic. Per tant, és necessària la descomposició del paquet turístic en els seus components i, en aquest cas, serà necessari un ajust dels fluxos amb l'exterior (importacions i exportacions).

Els problemes principals de nou no són aquí conceptuals, sinó de naturalesa estadística. Cal comptar amb informació molt detallada, tant des del punt de vista de l'oferta com de la demanda, per completar la seva estimació (conèixer els marges d'intermediació dels operadors turístics i dels canals de distribució al detall, els preus mitjans dels serveis inclosos, les tipologies més usuals del paquet turístic, etc.).

En el cas dels paquets turístics cal separar tres serveis diferents: els serveis reals (p. ex., transport i allotjament), els serveis prestats per l'operador turístic i el marge de l'agència de viatges (el qual sol ser diferent del marge de l'operador turístic) que ven el viatge.

5.1.6. Identificar la part de la producció turística elaborada per les branques d'activitat turístiques (taula 6)¹⁴

La proporció turística és la proporció de la part corresponent del consum turístic interior de cada component de l'oferta. A la taula 6 s'afegeix la columna "proporció turística" a fi de separar la producció turística de la resta. Per a cada indústria, la proporció turística de la producció (en valor) és la suma de la proporció turística que correspon a cada un dels seus productes.

Els valors de la proporció turística s'hauran d'obtenir a partir de la informació facilitada directament pels productors i proveïdors (sobre la tipologia de clients i la quota de mercat corresponent), dels mateixos visitants a partir de les enquestes i de l'opinió d'experts del sector turístic.

En el cas dels béns, només es tenen en compte els marges corresponents del comerç al detall.¹⁵

5.1.7. Estimar els altres components del consum turístic (taula 4)¹⁶

El concepte de consum turístic utilitzat a la CST és més ampli que el concepte de despesa turística. En realitat, a part de la despesa que es detalla a les taules 1 i 2, la taula 4 inclou també:

- Serveis associats a l'allotjament de vacances per compte propi (veure punt següent).
- Transferències socials turístiques en espècie.
- Altre consum imputat.

Aquestes transaccions s'hauran d'estimar fent servir fonts d'informació obtinguda directament dels visitants, com ara informes sobre l'intercanvi de llars, estimacions de lloguers associats a cases de vacances, càlculs de serveis d'intermediació financera mesurats de forma indirecta, etc.

5.1.8. Estimar la despesa dels allotjaments privats, dels habitatges turístics i de les segones residències

La utilització d'habitatges privats per a ús turístic engloba tres casos molt diferents:¹⁷

- a) Quan el turista utilitza un habitatge d'un altre propietari pel qual paga un lloguer.

¹⁴ Punts 4.47-4.61 de *Recomanacions CST ONU*.

¹⁵ Annex 4 de *Recomanacions CST ONU*.

¹⁶ Punts 4.41 de *Recomanacions CST ONU*.

¹⁷ Cañada, A.: "Extensiones de la Cuenta Satélite del Turismo: Matrices de gasto, viviendas turísticas y otros desarrollos recientes en el ámbito regional", *Cuadernos de Economía*, vol. 33, n.º 91, enero-abril, 2010.

- b) Quan el turista utilitza un habitatge d'un altre propietari sense cost (habitatge cedit gratuïtament per familiars o amics).
- c) Quan el turista utilitza un habitatge de la seva propietat.

Aquests casos poden plantejar problemes estadístics importants, atesa la naturalesa informal o irregular de moltes d'aquestes transaccions. El problema més important resideix als apartaments i cases de vacances utilitzats pels seus propietaris, ja que aquí, a les limitacions estadístiques, s'uneixen o se superposen de manera predominant els aspectes metodològics. El segon cas, el de cessió gratuïta o d'intercanvi entre particulars, no s'ha de mesurar comptablement (Eurostat, 2012).

Com s'estableix a la CST, seguint els criteris tradicionals de la comptabilitat nacional, a les llars propietàries dels habitatges on viuen se'ls imputa una producció de serveis d'habitatge que són autoconsumits per la mateixa llar. Aquest criteri d'imputació s'aplica a qualsevol tipus d'allotjament utilitzat com a habitatge per la llar propietària d'aquest, tant als habitatges usats com a allotjament habitual (els habitatges denominats principals) com als habitatges de vacances.

Des de la perspectiva regional, un altre aspecte a considerar és el dels habitatges turístics o de vacances propietat de no residents. Hi ha un conveni addicional sobre això en virtut del qual el fet de posseir terrenys o edificis al territori econòmic es considera suficient perquè el propietari es consideri "resident" al país. En el cas d'un no resident se'l tracta com una unitat fictícia resident, i a partir d'una sèrie de convenis i procediments es tanca el sistema comptable fent que el valor del lloguer dels habitatges pertanyents a no residents es registri com a exportació de serveis.

En definitiva, tots els lloguers imputats a habitatges ocupats pels seus propietaris en un territori concret formen part del PIB vinculat al turisme d'aquesta zona concreta. L'estimació de la producció imputada als habitatges de vacances es podria realitzar de manera global, sense haver de diferenciar si el propietari és o no resident. El que succeeix és que aquesta dada és necessària per a l'estimació dels fluxos de béns i serveis amb la resta dels països, així com per al càlcul de la renda nacional i regional, que evidentment es veuen notablement afectats per l'existència eventual d'un nombre rellevant d'habitatges en poder de no residents.

Problemes estadístics addicionals d'estimació d'aquests serveis: cal comptar amb informació sobre el temps mitjà d'utilització dels habitatges turístics. Es poden fer servir diferents aproximacions per dur a terme aquestes estimacions. Les fonts d'informació de tipus censal o que provenguin de registres administratius poden apropar-se a l'univers de l'oferta, però sempre es tractarà d'una oferta potencial. És problemàtic determinar quants d'aquests habitatges són utilitzats com a allotjament (turístic o d'un altre tipus) pels seus propietaris o es mantenen com a béns d'inversió.

Per tant, el tipus de solucions que s'han de plantejar en aquests importants reptes estadístics passen, en primer lloc, per la combinació i contrast d'investigacions per demanda i oferta, a més d'altres mesures estadístiques (Llibreter i Canal, 2010): la necessitat de la posada en marxa de mòduls específics a les enquestes a llars i als censos; l'aprofitament i explotació, com a base per a contrastos o universos, de fonts administratives (cadastre, fonts tributàries) i d'altres fonts indirectes per mesurar l'univers i la taxa d'ús turística, com ara la utilització de les dades de companyies de serveis públics (llum, aigua) com a indicatiu de l'ús efectiu dels habitatges.

5.2. Accions per millorar la qualitat del contingut d'informació disponible

5.2.1. Fer l'estimació de la despesa realitzada pels visitants de dia (excursionistes): visitants interns, visitants de la resta de l'Estat i de l'estranger

L'excursionisme a Catalunya, així com la seva repercussió econòmica, constitueix una font bàsica d'informació a l'hora de determinar la realitat turística a Catalunya. En aquest context, es pot destacar la importància de conèixer el perfil de l'excursionista, així com el seu comportament, hàbits i motivacions. Així mateix, també la realització del compte satèl·lit del turisme per al càlcul dels fluxos turístics exigeix la discriminació entre turistes i excursionistes, per la qual cosa cal disposar d'informació estadística de màxima fiabilitat en aquest àmbit.

Segons la definició de l'OMT, un visitant és tota aquella persona que es desplaça a un lloc diferent del seu entorn habitual per un període de temps inferior a 12 mesos, i la finalitat principal del viatge no és exercir una activitat remunerada al lloc visitat. Existeixen dues classes de visitants: els que han de romandre una o més nits al lloc visitat i els excursionistes, que comprenen aquells que visiten un lloc sense pernoctar-hi. Per tal de definir l'entorn habitual, a l'efecte d'aquesta activitat estadística, es considera excursionista l'individu que realitza un viatge d'un dia a un municipi català i pernocta al seu lloc de residència (en el cas de residents a Catalunya) o fora de Catalunya (en cas de residents de la resta de l'Estat o de l'estranger). El desplaçament no ha de tenir un caràcter recurrent en les activitats realitzades (quatre o més vegades al mes) i l'objectiu del desplaçament ha de ser diferent del d'exercir una activitat que sigui remunerada al lloc visitat.

De la gran transcendència econòmica de l'excursionisme a l'economia catalana sorgeix la necessitat d'avaluar la disponibilitat de fonts estadístiques que puguin fer l'estimació adequada d'aquesta modalitat turística a Catalunya. En cas contrari, caldrà fer les estimacions corresponents a partir de nous treballs. En l'àmbit espanyol, l'Enquesta de moviments turístics dels espanyols (ETR/FAMILITUR) i l'Enquesta de moviments turístics en fronteres (FRONTUR) faciliten informació escassa de l'excursionisme.

5.2.2. Preparar la despesa dels viatges de negocis (sector privat i sector públic)

El turisme també inclou els viatges de negocis. Estan definits com les activitats que realitzen les persones en els seus viatges a llocs diferents que els del seu entorn habitual, per un període inferior a un any, amb finalitats d'oci, per negocis o per altres motius no relacionats amb l'exercici d'una activitat remunerada al lloc visitat. Per tant, la definició inclou els viatges de negocis o per feina.

Cal distingir entre el tractament diferenciat que les comptabilitats nacionals (SEC) i la CST fan dels viatges de negocis. El SEC atribueix aquesta despesa (excepte la despesa en menjars) al consum intermedi, mentre que la CST l'adjudica al consum turístic final. Així doncs, el turisme relacionat amb els negocis es recull en dues categories de la demanda: la intermèdia i la final. Els components de la despesa dels treballadors en els seus viatges de negocis que queden recollits com a consum intermedi són l'allotjament o el transport. En canvi, les despeses relacionades amb les dietes (menjar, begudes, etc.) queden recollides com a despesa en consum final.

La despesa dels treballadors no residents té un altre tractament; en aquest cas, es comptabilitza com a exportació de serveis.

Pel que fa a les fonts disponibles per estimar els viatges de negoci, EGATUR demana els motius del viatge, cosa que permet identificar el treball com a motiu del desplaçament. Amb relació als residents, l'EPF i ETR/FAMILITUR podrien aportar informació addicional destacada.

Pel costat de l'oferta, les fonts principals són aquelles que s'adrecen a les empreses (p. ex., Enquesta de serveis). Aquestes fonts demanen les despeses efectuades per les empreses, així com les dietes obtingudes pels treballadors en els seus desplaçaments.

Finalment, cal desplegar unes actuacions específiques per estimar els ingressos associats a la celebració de reunions, conferències, etc.¹⁸

És d'interès el document de l'INE *El turismo de negocios en el marco de la Cuenta Satélite de Turismo: propuestas metodológica y algunos resultados para el caso español* (<http://www.ine.es/metodologia/t35/notametneg.pdf>).

5.2.3. Determinar l'origen i la destinació territorial de les despeses relacionades amb el transport dels visitants

Cal decidir on imputar els transports “mòbils” (p. ex., trens, avions, etc.). De fet, però, això ja s'ha hagut de resoldre per a les TIOC; per tant, ja seria feina feta en el transport, però segurament també en altres casos d'especial dificultat.

En l'àmbit regional, el sector del transport planteja problemes especials. El criteri que proposa el SEC és imputar la totalitat de la producció a la unitat local o establiment en què l'equip mòbil té la seva base, encara que admet la possibilitat que per al transport ferroviari i aeri s'estableixin procediments descendents que desagreguin les magnituds nacionals. En el cas del transport marítim i fluvial, la producció i l'equip mòbil s'assignaran al port que serveix de base de la unitat. Per a les branques d'activitat del transport ferroviari i el transport aeri s'hauran d'utilitzar mètodes descendents, desglossant els agregats nacionals per regions d'acord amb els indicadors adequats.

5.2.4. Determinar la localització del lloc on es produeix la despesa dels visitants: a l'origen o a la destinació del viatge

Cal tractar de diferenciar, en les estadístiques i en els mètodes de càlcul, entre les despeses que es realitzen a l'origen del viatge i al lloc de destinació. Amb aquesta finalitat pot ser útil plantejar una classificació com la del quadre adjunt, en el qual les despeses més representatives d'un viatge (realitzat per un resident de la regió 1 que es desplaça a la regió 2) s'han diferenciat per productes, segons el lloc que pot considerar-se més habitual en l'adquisició dels productes.

Quadre 4. Despeses vinculades a un visitant que resideix a la regió 1 i viatja a la regió 2: lloc on preferentment es realitza la despesa en consum	
Despesa en consum vinculada al territori d'origen del viatge (regió 1)	Despesa en consum vinculada al territori de destinació del viatge (regió 2)
	• Allotjament
• Transport de llarga distància	• Servei de restauració
• Serveis d'agències de viatges (en origen)	• Transport urbà o curta distància
• Béns i serveis adquirits prèviament i posteriorment a la realització d'un viatge (vestit, material fotogràfic, gasolina, assegurances, etc.)	• Serveis d'agències de viatges (en destinació)
• Lloguer de vehicles (*)	• Lloguer de vehicles (*)
	• Serveis recreatius, culturals i esportius
	• Altres béns (artesanía, records, diversos, etc.) i serveis consumits durant el viatge a l'àrea de destinació
	• Marges de comerç
	• Altres serveis

(*) Algunes categories es reparteixen entre els dos possibles territoris d'adquisició.

Font: OMT (2013), Cuenta Satélite de Turismo Regional. Cañada, A.

5.2.5. Estimar la demanda a partir de l'oferta

En el quadre següent s'estableix una classificació dels productes segons el que s'ha denominat “opcions d'estimació”. Perquè es pot assenyalar que hi ha la possibilitat d'estimar la demanda (despesa) de determinats productes a partir de dades d'oferta regionals. Òbviament això és possible en els productes característics del turisme amb una proporció elevada d'especialització turística (quan existeix gairebé una identitat entre l'oferta i la demanda o utilització pels turistes). És a dir, que ja sigui sota una perspectiva que es consumeixin en origen, ja sigui que es consumeixin en destinació, la seva producció estarà orientada al turisme.

Quadre 5. Classificació dels productes segons el tipus de procediment d'estimació del consum turístic	
Categoria de productes	Procediment per estimar la demanda
• Transport de viatgers de llarga distància (segments específics)	} Oferta
• Agències de viatge	
• Allotjament col·lectiu	
• Lloguer de vehicles	
• Serveis de restauració	Oferta/demanda
• Transport de viatgers urbà o de curta distància	Demanda
• Allotjament privat: lloguer real	Demanda
• Allotjament privat: habitatge en propietat	Oferta/demanda
• Altres (artesanía, records, etc.)	Demanda
• Marges de comerç	Oferta/demanda
• Serveis recreatius, culturals i esportius	Oferta/demanda

(*) Procediments específics.

Font: OMT (2013): Cuenta Satélite de Turismo Regional. Cañada, A.

Font: OMT (2013): Cuenta Satélite de Turismo Regional. Cañada, A.

Les agències de viatges, alguns mitjans i segments específics del transport de passatgers (p. ex., l'aeri, el ferrocarril de llarga distància, etc.), els hotels i altres allotjaments col·lectius i, en menor mesura, el lloguer d'automòbils als visitants turístics es poden estimar des de l'oferta. Encara que l'oferta d'aquests productes pogués no estar orientada al turista al 100%, les proporcions turístiques són prou elevades com per permetre aquesta estimació regional de la demanda (de la despesa) fent servir dades d'oferta. És a dir, per a cada un d'aquests productes seria possible conèixer el total de la columna de la matriu de despesa exposada anteriorment, simplement a partir d'estimacions de l'oferta (p. ex., informació sobre el volum de vendes per establiments a les diferents regions).

Naturalment, són necessàries estimacions addicionals per completar les diferents caselles de la matriu. Però aquí es podria ja acudir a fonts no monetàries o a combinacions de fonts monetàries i no monetàries (fluxos de viatgers, etc.). Per exemple, el cas dels hotels i altres allotjaments col·lectius per als quals, en països com Espanya, es disposa de les enquestes d'ocupació, que permeten estimar matrius de viatgers i pernoctacions per regió d'origen i regió de destinació.

Òbviament, en altres productes són necessàries dades de demanda (regional): bars i restaurants; serveis recreatius, esportius i culturals, mitjans específics de transport, etc. Aquest conjunt de productes es pot estimar a partir de fonts específiques de despesa, ja que la seva demanda no està orientada exclusivament ni principalment al turista, sinó que inclou tots els consumidors.

Finalment, existeixen alguns altres productes molt específics que només poden ser estimats mitjançant una combinació d'oferta i demanda, ja que no hi caben exactes o únicament en una sola de les aproximacions indicades. Aquest és el cas, per exemple, de l'allotjament privat.

De l'anàlisi anterior sorgeixen diverses recomanacions bàsiques per a l'estimació d'aquestes matrius: d'una banda, que l'elaboració de matrius de fluxos no monetaris és un primer pas convenient i gairebé necessari per a la construcció de matrius monetàries (encara que no s'han de confondre els dos plantejaments, perquè no existeix una identitat entre aquests) i, d'altra banda, que les dades de despesa turística i les matrius regionals han d'estar desagregades almenys en algunes categories essencials de productes (l'ideal és apropar-se als productes característics més rellevants), perquè això facilitarà les tasques d'estimació (p. ex., estimar el total de demanda a través de l'oferta) i també la diferenciació en les hipòtesis i càlculs sobre la despesa en origen i en destinació. Precisament, en relació amb aquest aspecte, una recomanació evident de tipus estadístic és tractar que en les enquestes als turistes es diferenciï entre aquestes despeses en origen i en destinació.

Per acabar, també seria desitjable un desglossament per motiu principal del viatge, encara que seria suficient amb poder identificar la categoria de viatges de negocis i una altra categoria, amb trets molt singulars, que és la dels viatges/viatgers que utilitzen com a allotjament un habitatge privat, especialment si l'habitatge és propietat de l'usuari.

5.3. Accions addicionals

5.3.1. Elaboració de la taula 8: formació bruta de capital fix

La taula 8 té un grau elevat de subjectivitat: quines inversions són turístiques i quines no? Aquesta taula utilitza una classificació pròpia d'actius fixos d'inversió. Definir els actius fixos del turisme és un altre repte. Estan definits, però cal avaluar la viabilitat i possibilitat d'elaborar-ne una taula perquè és difícil obtenir aquest detall de la inversió.

La inversió impulsada pel turisme pot classificar-se, en termes generals, en tres categories principals:

- Actius fixos específics del turisme per a la producció exclusiva de béns i serveis característics del turisme. Si el turisme no existís, els actius esmentats tindrien poc valor. Entre aquests actius figuren, per exemple, vagons ferroviaris de passatgers, creuers, autocars per a visites a llocs turístics, instal·lacions hoteleres, centres de convencions, ports esportius, etc. Les cases de vacances també s'inclouen en aquesta categoria.
- Inversions en actius fixos no específics del turisme, però que es consideren relacionades amb aquest, no per la naturalesa dels actius pròpiament dits, sinó per la manera en la qual són utilitzats per la indústria turística. Aquesta categoria inclou, per exemple, els sistemes informàtics dels hotels i agències de viatges, les instal·lacions de bugaderia dels hotels, etc. Tenint en compte la gran diversitat d'actius que poden formar part potencialment d'aquesta categoria, no hi ha una recomanació específica respecte a una classificació diferent de la que se sol recomanar al Sistema de comptes nacionals 2008. Es convida els països que, quan sigui factible, identifiquin algunes classes específiques dels actius citats que podrien ser importants a la seva economia nacional.
- Infraestructura relacionada amb el turisme establerta fonamentalment per les autoritats públiques per facilitar el turisme; acostuma a ser, fins i tot, més difícil d'identificar, ja que presenta característiques particulars: l'actiu podria haver estat produït o adquirit a fi de ser utilitzat exclusivament o principalment pels visitants, com la creació d'una platja o de llocs d'esquí especialment orientats als visitants.

Pot ser que en el moment en què es va decidir realitzar la inversió, aquesta infraestructura s'hagués fet amb vista a la seva utilització exclusiva o principal pels visitants en un moment determinat (p. ex., les inversions públiques dels jocs olímpics) o que es tingués en compte una utilització no turística posterior a l'hora d'aprovar aquesta inversió.

La infraestructura podria haver estat orientada en general a totes les activitats i, a més, tenir efectes positius en el turisme (com en el cas d'un aeroport), fonament de dret que si tal infraestructura no existís, la intensitat del turisme probablement disminuiria.

En vista de les dificultats que comporta identificar les inversions turístiques, es recomana que el compte satèl·lit de turisme se centri principalment en els actius fixos específics del turisme i en les inversions per les branques d'activitat turístiques en actius fixos no específics del turisme.

No obstant això, si es possible identificar elements de la infraestructura relacionada amb el turisme que s'utilitzin sense cap dubte en benefici pràcticament exclusiu del turisme, s'encoratja els països a incloure el seu valor en la formació bruta de capital fix turística.

Finalment, s'ha d'observar que la formació bruta de capital fix turística de l'economia compiladora es refereix als actius fixos productius explotats per productors residents i exclou els actius explotats al territori econòmic pels no residents, amb l'excepció de les cases de vacances.

Productes C (formació bruta de capital fix)
I. Actius fixos específics del turisme
1. Allotjament per a visitants
1.1. Hotels i altres instal·lacions d'allotjament per a visitants
1.2. Cases de vacances de ple domini
1.3. Cases de vacances amb altres tipus de propietat
2. Altres edificis i estructures no residencials apropiats per a les branques d'activitat turístiques
2.1. Restaurants i edificis similars per a serveis de provisió d'aliments i begudes
2.2. Edificis i infraestructures per al transport de passatgers de llarga distància
2.3. Edificis per a serveis culturals i similars, fonamentalment per ser utilitzats pels visitants
2.4. Instal·lacions d'esport, esbarjo
2.5. Altres instal·lacions i estructures
3. Equipament de transport de passatgers amb finalitats turístiques
3.1. Terrestre (inclou carretera i ferrocarril)
3.2. Marítim
3.3. Aeri
4. Altra maquinària i equipament especialitzats per a la producció de productes característics del turisme
5. Millores de terrenys utilitzats amb finalitats turístiques
II. Inversió de les branques d'activitat turístiques en altres actius no específics del turisme
(I + II) TOTAL
Partida informativa
III. Altres actius no financers

5.3.2. Elaboració de la taula 9: Obtenció/generació de dades sobre la despesa turística de les administracions públiques: consum col·lectiu

La despesa turística de les administracions públiques, també anomenada consum col·lectiu turístic, es refereix als serveis turístics facilitats per l'Administració pública en tots els nivells de govern i el propòsit dels quals és, principalment, donar suport a les activitats de promoció, legislació, reglamentació, ordre i seguretat als visitants nacionals i estrangers. També actuen per al foment general del turisme i desenvolupen els instruments que fan possible l'avaluació de les polítiques turístiques, entre altres funcions. Així mateix, proporcionen un nombre de serveis, com ara la sanitat o serveis culturals a preus reduïts, i dels quals els visitants també es beneficien.

Aquests serveis es poden prestar mitjançant prestacions directes, subvencions, incentius fiscals, inversions directes, manteniment de recursos turístics, etc.

Per tal d'elaborar aquesta taula, cal identificar i classificar les unitats econòmiques del sector públic (Generalitat, diputacions, consells comarcals, ajuntaments, etc.) que presten serveis públics.

A fi de subratllar la importància econòmica de les mesures adoptades per les autoritats públiques per crear un entorn favorable al desenvolupament del turisme, en el compte satèl·lit de turisme s'inclou un mesurament específic del consum col·lectiu turístic. La provisió d'aquests serveis col·lectius tenen les característiques següents:

- Es poden repartir simultàniament a tots els membres de la comunitat, a parts de la comunitat o a regions concretes.
- L'ús d'aquests serveis és normalment passiu i no exigeix una participació activa de tots els individus que poden beneficiar-se'n.
- La provisió d'un servei col·lectiu a un individu no en redueix la quantitat disponible a altres membres de la mateixa comunitat, és a dir, no hi ha cap rivalitat en adquisició.

A causa de les característiques dels serveis esmentats, el Sistema de comptes nacionals 2008 no assigna el valor dels serveis col·lectius de no mercat al consum de la llar o a cap altre agent econòmic, com succeeix en el cas dels serveis individuals de no mercat. Es crea una categoria específica, la de les despeses de consum col·lectiu realitzades per les administracions públiques, que constitueix el consum final efectiu de les adminis-

tracions públiques des de la perspectiva de la comptabilitat nacional.

Els serveis col·lectius de no mercat relacionats amb el turisme poden establir-se sobre la base de la Classificació central de productes (CCP), i poden mesurar-se la producció i el consum corresponents, així com el PIB generat en el procés. A l'annex 5 es presenta una llista dels productes mencionats. El valor total del consum d'aquests serveis es denominarà consum col·lectiu turístic.

Els països podran classificar la producció de les administracions públiques de serveis col·lectius de no mercat relacionats amb el turisme en els apartats següents de la CCP (versió 2):

- Serveis de promoció turística.
- Serveis d'informació turística.
- Serveis administratius relacionats amb activitats de preparació i distribució de menjars, hotels i restaurants.
- Serveis administratius relacionats amb temes turístics.

Part de:

- Serveis d'estudis de mercat i d'enquestes d'opinió pública.
- Serveis de policia i de protecció contra incendis.
- Serveis de formació i suport educatiu.

5.3.3. Preparar el mètode per poder fer el càlcul de l'impacte indirecte i induït del turisme

El turisme genera directament i indirectament un augment de l'activitat econòmica fonamentalment a causa de la demanda de béns i serveis que han de produir-se. El canvi en els ingressos, derivat de la resposta dels productors a la demanda addicional associada als visitants, pot estimar-se mitjançant diferents indicadors interrelacionats que podrien elaborar-se utilitzant el compte satèl·lit de turisme en combinació amb un altre tipus d'instruments i que estiguin relacionats amb el valor afegit, els llocs de treball, la remuneració dels assalariats, els ingressos de les empreses, etc. En termes d'anàlisi I/O, es defineixen tres tipus d'efectes: directes, indirectes i induïts.

Els efectes directes tenen en compte únicament els efectes immediats de la demanda addicional (el consum turístic interior o la demanda turística interior total) en els processos de producció i en l'oferta de béns i serveis en termes de béns i serveis addicionals i del valor afegit addicional i els seus components. Així doncs, el compte satèl·lit de turisme només permet mesurar els efectes directes del consum en la producció i en el valor afegit de les branques d'activitat turístiques i altres branques d'activitat que els presten serveis (i és el que indica el terme "directe" en el valor afegit brut directe turístic i en el producte interior brut directe turístic). No obstant això, si només es mesura el consum turístic interior no es prenen en consideració tots els efectes directes. Per tal d'atendre les necessitats dels visitants, les activitats productives requereixen consums intermedis addicionals.

Per exemple, els restaurants han de comprar i preparar un major nombre de menjars; els hotels necessiten més productes de manteniment i serveis públics; els parcs aquàtics consumeixen més productes de neteja i més aigua; les empreses de transport han de comprar més gasolina, combustible i peces de recanvi, etc. Amb freqüència també es requereix una inversió directa addicional per atendre nous clients: han de construir-se més carreteres, hotels, restaurants, platges, etc. Aquests consums intermedis o béns de capital han de produir-se o importar-se, fet que al seu torn desencadena una demanda addicional de diversos factors de producció (recursos, treball i capital), fenomen que es prolonga al llarg de diversos cicles fins que s'esgota. A aquesta cadena d'efectes que fa possible les activitats que atenen directament les necessitats dels visitants se la denomina efectes indirectes de la demanda dels visitants.

La cadena d'efectes indirectes del consum turístic en altres branques d'activitat es deu a les connexions de les branques d'activitat que atenen les necessitats del turisme amb altres branques d'activitat que proporcionen al turisme consums intermedis i béns de capital, a les connexions d'aquestes branques d'activitat amb altres que les proveeixen, i així successivament. Tots aquests efectes generen un augment del valor afegit, de l'ús, de la remuneració dels assalariats, dels impostos, dels ingressos, etc. Així mateix, l'augment dels ingressos dels treballadors i dels propietaris del capital productiu derivat de l'augment de la demanda per part dels visitants genera un increment de la demanda de béns i serveis associat a l'augment del consum de les llars. Aquesta demanda addicional genera una cadena d'efectes induïts en una gran diversitat de béns i serveis. Els impactes econòmics generals del turisme a l'economia són una combinació dels efectes directes, indirectes i induïts, i poden establir-se per a diferents tipus de variables econòmiques.

5.3.4. Definir la metodologia per fer els avançaments de la CSTC

Els usuaris de les estadístiques turístiques prefereixen consultar aquelles dades més recents i no pas aquelles amb una periodicitat més allunyada del present. Hi ha un interès significatiu per disposar de dades recents. La producció d'indicadors turístics actualitzats és clau per poder valorar el turisme com una activitat important per al creixement econòmic.

Per aquest motiu, hi ha una necessitat de disposar d'unes taules de la CSTC reduïdes però recents. Aquestes haurien de satisfer dos requisits: en primer lloc, la seva difusió hauria de ser al més actual possible i, en segon lloc, haurien de proporcionar informació sobre les variables que permetin avaluar els punts més importants de l'evolució del sector turístic, fins i tot sense la necessitat de compilació d'un conjunt complet de taules de la CSTC.

Per tal de poder elaborar les taules de la CSTC amb un retard mínim (és a dir, amb una periodicitat com més a prop possible de l'any present), caldrà fer servir les fonts estadístiques més actualitzades possibles. En general, aquestes fonts provenen de la demanda turística. En canvi, les fonts referides a l'oferta solen presentar un retard superior. A més, el marc input-output tampoc no permet una actualització recent de les seves taules.

L'Eurostat proposa que les CST dels estats membres s'actualitzin amb un retard mínim. Considera que cal identificar un conjunt de fonts clau a fi de ser utilitzades per a una actualització a curt termini de les CST. Si l'any present és t , es recomana publicar taules, com a mínim, per als anys $t-1$, $t-2$ i $t-3$. Cada un d'aquests anys s'elabora en funció de la informació disponible. El procés d'estimació de cada any dependrà de les fonts disponibles.

L'Eurostat amplia els aspectes metodològics d'aquest avançament de dades a la publicació *Tourism Satellite Accounts in the European Union Volume 4: Possibilities to obtain more up-to-date TSA key* (2009). Aquesta publicació planteja diferents aproximacions per produir un conjunt de valors que poden servir per fer un avançament provisional de la informació essencial disponible a la CSTC.

El càlcul de la contribució del turisme al PIB de l'economia per als anys $t-2$ i $t-1$ caldrà fer-lo a partir de les fonts disponibles de la demanda turística, ja que aquestes s'actualitzen abans que les fonts de l'oferta. Els avantatges del mètode d'estimació a partir de la demanda són els següents:

- Permet fer una valoració adequada de l'activitat quan no es disposa d'un marc input-output o quan aquest marc no s'actualitza de forma anual.
- Les fonts a partir de la demanda s'actualitzen abans.

En canvi, aquesta aproximació a partir de la demanda no permet conèixer els efectes del turisme sobre el PIB de les activitats específiques turístiques, ja que no permet les seves estimacions.

ANNEX 1: FONTS

Fonts macroeconòmiques

Marc Input-Output de Catalunya (MIOC) 2011

L'existència del Marc Input-Output de Catalunya (MIOC) 2011 facilita de forma notable la construcció de la CST de Catalunya, ja que aquest marc permet l'estimació de moltes variables, tant per als valors globals com per als productes i branques d'activitat, així com procediments d'estimació metodològics ja portats a terme i que s'haurien d'aprofitar per reduir la càrrega de tasques a fer.

El MIOC-2011 és la base sobre la qual s'articulen les macromagnituds econòmiques, constitueix la descripció més precisa disponible de l'economia catalana i suposa la primera aplicació del Sistema europeu de comptes nacionals i regionals (SEC 2010), que és el nou estàndard metodològic de la Unió Europea d'implantació obligatòria des del setembre del 2014.

Cal recordar que els treballs d'estimació duts a terme inclouen estimacions específiques en l'àmbit turístic, com ara l'estimació de la despesa turística de les llars. També caldria aprofitar els resultats obtinguts de l'Enquesta de consums intermedis per poder obtenir amb més detall l'oferta de branques d'activitat turístiques.

Les variables que proporciona el MIOC estan disponibles per a totes les branques de la seva sectorització: producció, consums intermedis, consum final, formació bruta de capital, exportacions i importacions, remuneració dels assalariats, impostos sobre la producció i les importacions, subvencions, valor afegit brut i producte interior brut, excedent brut d'explotació, llocs de treball, etc.

MIOC-ECI

Enquesta de consums intermedis

L'Enquesta de consums intermedis (ECI) de l'Idescat es va dissenyar com una operació estadística estratègica a fi d'obtenir la informació necessària per elaborar el MIOC 2011.

La sectorització operativa del MIOC-2011 diferenciava internament 148 branques d'activitat, el 90% de les quals van ser investigades prioritàriament a través de l'ECI. Les úniques branques que no tenien com a font d'informació preferent aquesta enquesta eren les activitats de no mercat (Administració pública, educació i sanitat) i algunes branques específiques. En aquests casos l'obtenció d'informació es va dissenyar en col·laboració amb els òrgans especialitzats del Govern de la Generalitat (sector agrari, energia i sector financer) o experts sectorials (construcció i silvicultura).

Aquesta és la sectorització del treball de camp MIOC disponible d'ús intern (148 branques referides a les activitats turístiques):

491+492	Transport per ferrocarril
50	Transport marítim i per vies de navegació interiors
51	Transport aeri
55	Serveis d'allotjament
56	Serveis de menjar i begudes
68	Activitats immobiliàries
771	Lloguer de vehicles de motor

772+773+774	Activitats de lloguer, excepte vehicles de motor
79	Agències de viatges i operadors turístics
90	Activitats de creació, artístiques i d'espectacles
91	Activitats de biblioteques, arxius i museus
92	Jocs d'atzar i apostes
93	Activitats esportives, recreatives i entreteniment

L'Enquesta de consums intermedis es va dissenyar per obtenir informació de totes les variables clau del marc input-output. Això implicava una certa duplicació respecte a altres operacions estructurals (Enquesta industrial d'empreses, Enquesta anual de serveis) on es disposava de les dades de la comptabilitat de les empreses. Amb tot, després d'avaluar els avantatges i inconvenients de cada opció i de valorar-ne el cost i benefici es va optar per un model integral d'enquesta.

Un dels objectius fonamentals en el disseny de l'ECI era l'adaptació a les especificitats de cada branca d'activitat, aprofitant els avantatges inherents de l'ús de qüestionaris en línia: es van definir uns qüestionaris molt versàtils que poguessin canviar en funció de l'activitat real de l'empresa. En definitiva, es volia que cada empresa trobés en el qüestionari una proposta lògica de compres de primeres matèries i de produccions secundàries a partir de l'adscripció sectorial. L'objectiu era garantir la màxima comoditat als responsables d'emplenar els qüestionaris i, per tant, millorar-ne la qualitat.

MIOC-CONSUMLLARS

Consum de les llars - Estimació de la despesa del turisme

Pel que fa a l'estimació de la despesa del turisme, aquest tema encara és més complex i afecta tant el turisme receptor com l'emissor. Presenta diversos problemes específics, però des del punt de vista del marc input-output n'hi ha dos que cal remarcar.

El primer problema és la determinació de quina part de la despesa s'ha d'imputar al territori on es fa l'activitat turística i quina part correspon al domicili habitual del turista.

El segon problema està relacionat amb la despesa integrada en el paquet turístic, que s'ha de desagregar entre els seus components (viatges, allotjament, restauració, altres activitats de lleure, etc.), malgrat que el turista ha fet un únic pagament global.

Les principals fonts estadístiques utilitzades han estat les elaborades per l'Institut d'Estudis Turístics (IET):

- Enquesta de moviments turístics en fronteres (FRONTUR)
- Enquesta de moviments turístics dels espanyols (ETR/FAMILITUR)
- Enquesta de despesa turística (EGATUR)

Aquestes enquestes han permès conèixer les principals macromagnituds tant del turisme emissor com del receptor.

Per tal de conèixer el detall de la despesa turística, també ha estat útil la informació que proporciona *l'Informe de conjuntura comercial i turística de Turisme* de Barcelona, que recull les dades de despesa internacional amb targetes de crèdit emeses a l'estranger.

S'ha de destacar la importància de disposar de la informació detallada de l'Enquesta de despesa turística (EGATUR), ja que ha fet possible elaborar estimacions específiques per resoldre els principals problemes esmentats: la quantificació de la despesa en origen dels turistes i la valoració dels diferents components del paquet turístic.

La determinació de la part de la despesa turística que no s'ha d'imputar a Catalunya implica dur a terme una sèrie de tractaments a l'Enquesta de despesa turística.

D'una banda, s'han d'identificar les companyies de transport utilitzades i assignar-los la nacionalitat amb l'objectiu de corregir la despesa generada per aquelles empreses l'activitat de les quals no pot ser considerada catalana, sinó que es tracta d'un servei d'importació de serveis turístics.

D'altra banda, s'han d'establir marges d'intermediació mitjans per a la contractació d'hotels i transport, i defi-

nir-ne la nacionalitat a fi de corregir la diferència entre la despesa que ha fet el turista i els ingressos que ha generat en les empreses a Catalunya.

La valoració dels components del paquet turístic comporta resoldre un problema d'imputació: s'han de calcular els preus unitaris dels serveis de transports, hotelaria i altres serveis contractats per turistes amb viatges similars i conciliar-los amb el valor global de cada viatge que ha utilitzat un paquet turístic.

MIOC-OCU

Estimació dels llocs de treball per branques d'activitat

La variable clau per mesurar l'aportació del treball en el procés productiu són els llocs de treball, ja que tenen un valor estratègic per a l'estimació de les branques (i l'elevació de les mostres) i estan molt relacionats amb l'estimació de la remuneració d'assalariats, que és el principal component del valor afegit des de l'òptica de les rendes.

Variables: el total de llocs de treball per branques d'activitat, la seva desagregació entre llocs assalariats i no assalariats i els llocs de treball equivalents a temps complet.

Aquesta variable és rellevant perquè estandarditza l'ocupació en funció de les hores treballades. L'estimació dels llocs de treball equivalents a temps complet es basa principalment en la determinació de la jornada normal de treball i la informació sobre pluriocupació de l'Enquesta de població activa.

La vocació d'exhaustivitat obliga a considerar tota la informació disponible sobre fonts estadístiques laborals:

Cens de població i habitatges

- Enquestes a famílies (EPA)
- Enquestes a empreses (EIE, EEC, EAS)
- Registres administratius (INSS)

Cadascuna d'aquestes fonts presenta aspectes positius i limitacions. Des d'un punt de vista conceptual, les enquestes a les empreses són les que més s'apropen al concepte de lloc de treball, però tenen problemes en certs sectors poc concentrats o d'alta volatilitat empresarial.

En canvi, les enquestes a les famílies i el Cens de població i habitatges tenen l'avantatge que sectorialment són transversals i en teoria proporcionen resultats més exhaustius que les enquestes a les empreses, ja que recullen una part de l'activitat oculta que és difícil de quantificar amb altres fonts.

L'estimació del MIOC 2011 d'aquestes variables presenta algunes novetats respecte a edicions anteriors que val la pena esmentar. En primer lloc, es disposa d'informació de l'Enquesta de consums intermedis i del directori d'empreses de l'Idescat.

El directori és una font essencial en el procés de disseny de la mostra i també, òbviament, en el mateix procés d'estimació de les variables.

L'Enquesta de consums intermedis s'ha elaborat a partir de la informació de l'estructura d'estrats d'ocupació de les branques de l'economia catalana.

En segon lloc, també s'ha millorat la disponibilitat d'informació administrativa de la Generalitat i l'Administració local gràcies a les estadístiques de la Secretaria d'Administració i Funció Pública de la Generalitat.

Des del punt de vista metodològic, l'Enquesta de consums intermedis permet delimitar amb més precisió el concepte de població ocupada assalariada, tal com es defineix al Sistema europeu de comptes. En particular, permet identificar el col·lectiu que correspon als propietaris d'empreses quan aquestes estan constituïdes en societats.

Comptes econòmics anuals de l'economia

Les estimacions específiques de les macromagnituds del sector turístic han de ser coherents amb els Comptes econòmics anuals de Catalunya. Les variables ofertes són la producció, el valor afegit i el consum intermedi.

Fonts de demanda turística

EGATUR

Estadística sobre la despesa turística

L'Enquesta de despesa turística (EGATUR) té com a objectiu mesurar la despesa realitzada pels visitants no residents a Catalunya, així com la despesa dels catalans en els seus viatges a l'estranger.

És la font estadística bàsica per a l'anàlisi de la despesa i del comportament turístic dels visitants (turistes i excursionistes) no residents que accedeixen al país per carretera o aeroport. Està directament lligada a l'Enquesta de moviments turístics en fronteres (FRONTUR), ja que proveeix el suport tècnic de camp, l'organització, el mètode de control i el marc d'elevació de l'Enquesta de despesa turística.

EGATUR és una enquesta contínua de periodicitat mensual que es realitza mitjançant una entrevista personal a partir d'un mostreig aleatori estratificat per país de residència, vies d'accés i punts fronterers.

La despesa total és la declarada per l'entrevistat en concepte del cost del viatge, de l'allotjament i de les altres despeses produïdes durant el viatge.

Taules implicades: taula 1 i taula 4

- FRONTUR
- Estadística de moviments turístics en fronteres

FRONTUR proporciona informació mensual dels turistes per país de procedència, segons els viatges per destinació principal i secundària a Catalunya. S'entén per destinació principal el lloc significatiu visitat en el viatge on s'han realitzat més pernoctacions. A més, la informació referida als turistes es classifica en diferents variables: allotjament, motiu del viatge, país de residència i tipus de transport.

FRONTUR és una enquesta contínua de periodicitat mensual que utilitza un sistema mixt de recollida i és un instrument bàsic per a l'observació del turisme estranger a Catalunya. Aprofita registres administratius provinents de totes les vies d'accés: carreteres, aeroports, ferrocarrils i ports (creuers inclosos), fa recomptes manuals en els punts fronterers i duu a terme enquestes per mostreig a les entrades i sortides d'Espanya. Aquesta operació estadística genera informació sobre el nombre de viatgers.

Taules implicades: taula 1 i taula 4.

ETR/FAMILITUR

Estadística sobre els moviments turístics dels espanyols

ETR/FAMILITUR proporciona informació mensual dels viatges turístics realitzats pels residents a Espanya dins l'Estat i a l'estranger, desglossada segons les característiques principals de cada viatge (destinació, comunitat autònoma d'origen, durada, motiu, allotjament, mitjà de transport, etc.). Aquesta informació inclou el nombre de viatges i les pernoctacions efectuades.

En principi, molta de la informació proporcionada per ETR/FAMILITUR serà valuosa per a l'elaboració de la CSTC.

ETR/FAMILITUR també fa una estimació de la despesa turística associada als viatges turístics dels residents, desglossada segons les característiques principals de cada viatge (destinació, comunitat autònoma d'origen, durada, motiu, allotjament, mitjà de transport, etc.) i pels conceptes de despesa.

Cal destacar la informació que proporciona aquesta font sobre els viatges a les segones residències, que formen part dels viatges turístics sempre que siguin d'una freqüència no habitual, és a dir, menys d'un cop per setmana.

Aquesta informació també inclou la informació sobre les excursions realitzades.

Taules implicades: taula 2 i taula 4.

EPF

Estadística de despesa en consum de les llars

L'Estadística de despesa en consum de les llars és el resultat de l'explotació de l'Enquesta de pressupostos familiars base 2006 (EPF). L'EPF és una estadística per mostreig a les llars que realitza l'INE amb periodicitat anual.

L'objectiu principal és produir informació estadística sobre la magnitud, l'estructura i la distribució de les despeses en consum que realitzen les llars classificades segons la COICOP-HBS (ca), així com informació de les quantitats físiques consumides de determinats productes alimentaris i fonts d'energia.

Les despeses en consum registrades a l'EPF es refereixen al flux monetari que les economies de la llar destinen a l'adquisició d'articles de consum i a qualsevol despesa no monetària que es genera a partir dels béns de subministrament, autoconsum, qualsevol salari en espècie i el lloguer imputat a l'habitatge.

La despesa en consum de les llars representa l'activitat econòmica principal de la població i és una aproximació al concepte de consum privat com el component més important a la demanda agregada d'un país.

Aquesta enquesta inclou un nombre significatiu de preguntes sobre la despesa en viatges portats a terme en diferents àmbits. Demana la despesa més significativa en viatges i vacances. El desglossament per despesa inclou partides com: combustibles, restaurants, transports, vacances, allotjaments, etc.

ECL

Enquesta de cost laboral

L'objectiu de l'Enquesta anual de cost laboral (EACL) és conèixer anualment el cost del factor treball i els seus components: percepcions salarials, cotitzacions obligatòries a la Seguretat Social, cotitzacions voluntàries, prestacions socials directes, indemnitzacions, despeses en formació professional i altres despeses derivades de la generació d'ocupació. L'Enquesta anual de cost laboral s'elabora durant el tercer trimestre de l'any, a partir d'un qüestionari annex a l'Enquesta trimestral de cost laboral (ETCL).

Entre aquestes partides destaquen les dietes i les despeses de viatge no formen part del cost laboral, ja que es realitzen per necessitat del procés productiu i es comptabilitzen com a consum intermedi.

Fonts d'oferta turística

EMPTUR

Estadística i comptes de les empreses turístiques

L'Idescat ofereix una estadística de síntesi de diferents fonts que fan possible un seguiment multidimensional del sector del turisme de manera sostinguda i amb periodicitat anual. Aquest seguiment inclou la publicació de les seves macromagnituds, els resultats empresarial bàsics i també elements com el nivell d'R+D del sector o la utilització de les TIC per part de les empreses.

L'Estadística i comptes de les empreses turístiques és una aproximació pel costat de l'oferta. Aquesta oferta és generada per un conjunt d'empreses turístiques (empreses de mercat), la producció de les quals va dirigida, en gran part, al consum del turisme. Aquestes empreses s'agrupen en 20 branques o activitats característiques del turisme. Per tant, seguint les recomanacions de l'Organització de les Nacions Unides, aquesta estadística permet millorar la relació dels productes estadístics relacionats amb el turisme que ofereix l'Idescat.

EOAT

Enquestes d'ocupació en allotjaments turístics (establiments hotelers, acampaments turístics, allotjaments de turisme rural i apartaments turístics)

Aquestes enquestes d'ocupació en allotjaments turístics són operacions estadístiques de caràcter mensual. Totes tenen objectius i continguts similars, però mostren alguna singularitat en funció del tipus d'establiment investigat. L'objectiu d'aquestes enquestes es mesurar l'oferta d'allotjaments turístics i els seus nivells d'ocupació.

L'Enquesta d'ocupació hotelera de l'INE és una de les principals fonts estadístiques per mesurar l'activitat turística. L'objectiu principal és conèixer el comportament d'una sèrie de variables que permeten descriure les característiques fonamentals d'aquest tipus d'allotjament en el sector turístic: viatgers, pernoctacions i grau d'ocupació.

L'enquesta es dirigeix als establiments hotelers inscrits en el registre de la Direcció General de Turisme, que es poden consultar a les llistes d'establiments turístics que publica el Departament d'Empresa i Ocupació.

Són establiments hotelers aquells que presten serveis d'allotjament col·lectiu mitjançant un preu, que inclou o no altres serveis complementaris (hotel, hotel apartament, hostel, pensió, fonda, etc.). Es classifiquen en set categories, que són identificades per estrelles: una estrella o bàsic, dues estrelles, tres estrelles, quatre estrelles, quatre estrelles superior, cinc estrelles i GL o gran luxe.

El grau d'ocupació per habitacions és la relació, en percentatge, entre la mitjana diària d'habitacions ocupades en el mes i el total d'habitacions disponibles.

L'Enquesta d'ocupació en càmpings de l'INE és una de les fonts estadístiques per mesurar l'activitat turística. L'objectiu principal és conèixer el comportament d'una sèrie de variables que permeten descriure les característiques fonamentals d'aquest tipus d'allotjament en el sector turístic: viatgers, pernoctacions i grau d'ocupació.

L'enquesta es dirigeix als càmpings inscrits en el registre de la Direcció General de Turisme, que es poden consultar a les llistes d'establiments turístics que publica el Departament d'Empresa i Ocupació.

S'entén per càmpings els establiments que, per mitjà d'un preu, presten servei d'allotjament temporal en espais d'ús públic degudament delimitats, destinats a la convivència agrupada de persones a l'aire lliure, mitjançant tendes de campanya, caravanes, autocaravanes i altres albergs mòbils o a través de bungalows. Es classifiquen en quatre categories: luxe, primera, segona i tercera, en funció de la superfície de les unitats

d'acampada, les instal·lacions existents, els serveis que ofereixen i el personal de què disposen.

L'Enquesta d'ocupació en allotjaments de turisme rural de l'INE és una de les fonts estadístiques per mesurar l'activitat turística. L'objectiu principal és conèixer el comportament d'una sèrie de variables que permeten descriure les característiques fonamentals d'aquest tipus d'allotjament en el sector turístic: viatgers, pernотacions i grau d'ocupació.

L'enquesta es dirigeix als establiments de turisme rural inscrits en el registre de la Direcció General de Turisme, que es poden consultar a les llistes d'establiments turístics que publica el Departament d'Empresa i Ocupació.

S'entén per allotjament de turisme rural aquells establiments o habitatges destinats a l'allotjament turístic, mitjançant un preu, amb altres serveis complementaris o sense aquests serveis. Aquests establiments acostumen a presentar unes característiques determinades:

- Estar situats en un medi natural, dins de nuclis de població de menys de 2.000 habitants o bé aïllats (fora del nucli).
- Estar integrats en edificacions preexistents anteriors al 1950 que respecten la tipologia arquitectònica de la zona i compleixen amb l'exigència de tranquil·litat i integració en el paisatge, en els termes i les condicions que prevegi a aquest efecte l'ordenació urbanística.
- Oferir un límit de places i habitacions per a l'allotjament d'hostes i reunir certs requisits d'infraestructura i dotacions bàsiques.

EAS

Enquesta de serveis

L'Enquesta anual de serveis engloba les empreses dedicades al comerç, turisme, transport, tecnologies de la informació, activitats immobiliàries i de lloguer, i serveis a empreses. És la principal font d'informació estructural del conjunt dels serveis de mercat. És una enquesta per mostreig de caràcter anual duta a terme per l'Institut Nacional d'Estadística (INE) amb la col·laboració de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat) en el territori català. La seva finalitat fonamental és l'estudi de les característiques econòmiques de les empreses del sector, com ara l'activitat principal i l'ocupació, i de dades comptables com les despeses o els ingressos.

La unitat estadística de la investigació és l'empresa que porta a terme com a activitat econòmica principal la prestació d'algun dels serveis que es relacionen més avall. Per empresa s'entén la combinació més petita d'unitats jurídiques que constitueix una unitat organitzativa productora de béns o serveis i que disposa d'un cert grau d'autonomia en la presa de decisions. Una empresa pot exercir les seves activitats en una o diverses unitats locals (establiments). Les dades publicades per a Catalunya en aquesta estadística fan referència a l'activitat desenvolupada per les unitats de l'empresa a Catalunya segons la Classificació catalana d'activitats econòmiques 2009 (CCAE-2009).

Les variables utilitzades en aquesta estadística són les següents: nombre d'empreses, persones ocupades i assalariades, volum de negoci, consums i treballs fets per altres empreses, despeses en serveis exteriors, despeses de personal, etc.

EAS-MOD

Mòduls de l'Enquesta de serveis

L'Enquesta anual de serveis inclou uns mòduls, mitjançant uns qüestionaris annexos, que permeten a l'INE desenvolupar una altra operació estadística: l'Estadística de productes en el sector serveis. Aquests mòduls recullen informació addicional de les característiques pròpies de cada sector, com el desglossament del volum

de negoci per tipus de productes o segons el tipus de clients o les seves activitats. Amb l'aprofitament de la informació d'aquests mòduls es pot obtenir informació molt valuosa per a l'anàlisi del turisme. En el cas del mòdul de les agències de viatges, el qüestionari inclou un desglossament específic dels ingressos i de les despeses, i inclou la composició dels paquets turístics. En el cas de les empreses d'allotjament, el desglossament inclou el volum de negoci segons les activitats i les despeses per productes.

Entre altres, les activitats investigades que utilitzen un qüestionari diferent són: els transports, allotjaments, serveis d'agències de viatges i tour operadors, etc.

En alguns dels sectors analitzats se sol·licita a les empreses variables pròpies que permeten conèixer les característiques concretes del sector en qüestió. En el cas de les agències de viatges, per exemple, a les empreses d'aquest sector que obtenen una part de la facturació mitjançant els seus propis paquets turístics se'ls demana el detall dels serveis adquirits que formen part d'aquests paquets turístics: serveis de transport, allotjament, restauració, lloguer de vehicles, serveis recreatius i culturals, i serveis financers i d'assegurances. D'aquesta manera es coneix la composició dels paquets, informació de gran utilitat per fer les estimacions de la CST.

EPE

Estimacions de població estacional

Les estimacions de població estacional constitueixen una estimació de les càrregues de població que suporta cada municipi i mesuren el nombre de persones que hi ha en un municipi en mitjana anual i en mitjana trimestral. En el càlcul s'inclouen les persones que tenen algun tipus de vinculació amb el municipi, ja sigui perquè hi resideixen, hi treballen, hi estudien o perquè, sense ser-ne la residència habitual, hi passen algun període de temps (vacances, estiueig, caps de setmana, etc.), tant en residències pròpies com en cases de familiars o amics o establiments turístics (hotels, càmpings, apartaments, etc.). No han estat considerats els moviments sense pernoctació diferents a treball o estudi (p. ex., lleure, compres, etc.).

Les estimacions de població estacional es conceben com una activitat estadística de síntesi que recull informació de diverses fonts, com ara els padrons d'habitants, els censos de població, les estadístiques sobre el turisme, les estadístiques laborals, les estadístiques educatives i les estadístiques sobre les condicions de vida i hàbits de la població. Les fonts tenen una desagregació territorial i temporal molt diversa, i en general no ofereixen resultats anuals d'àmbit municipal, raó per la qual cal aplicar models matemàtics i mètodes d'estimació d'àrees petites.

RET

Registre d'establiments turístics

El Registre de Turisme de Catalunya inclou totes les empreses i establiments turístics regulats per la Llei de turisme de Catalunya i la normativa que la desplega. El Registre de Turisme de Catalunya és un òrgan de naturalesa administrativa que té per objecte l'exercici de la funció registral relacionada amb l'ordenació i control del sector turístic. També li correspon dur a terme activitats informatives, estadístiques, de certificació i de suport als òrgans amb competències relatives a l'estudi i la recerca en matèria turística. El Registre de Turisme de Catalunya està adscrit a l'Administració de la Generalitat per mitjà de la direcció general competent en matèria de turisme.

El Registre permet disposar d'una llista d'aquests establiments turístics: agències de viatges, apartaments, càmpings, habitatges d'ús turístic, hotels, turisme rural, etc.

Censos de població i habitatges 2011

El coneixement del nombre d'habitatges i les seves característiques es fa a través dels censos d'habitatges, que s'elaboren cada 10 anys conjuntament amb els censos de població corresponents. L'objectiu bàsic del Cens d'habitatges és determinar el nombre i les característiques dels habitatges existents en la data censal. Les dates censals són l'1 de març per als anys 1981 i 1991, i l'1 de novembre per al 2001 i el 2011. Els Censos de població i habitatges 2011 són una operació estadística d'àmbit estatal duta a terme per l'INE. L'Idescat ha col·laborat amb l'INE en la fase de disseny del projecte, donant suport a la campanya de comunicació a Catalunya i participant en el tractament de la informació de determinades variables censals.

En la tipologia d'habitatges és important distingir entre els habitatges principals, que corresponen a les llars, de la resta d'habitatges.

Dins d'aquest concepte es poden distingir:

- * Habitatge principal: Habitatge familiar destinat durant tot l'any, o la major part d'aquest període, a residència habitual o permanent.
- * Habitatge secundari: Habitatge familiar ocupat temporalment en caps de setmana, vacances, etc.
- * Habitatge vacant o buit: Habitatge familiar que, sense trobar-se en estat ruïnós ni ser utilitzat com a residència principal o secundària, es troba deshabitat.

Fonts de llocs de treball

EPA

Enquesta de població activa

L'Enquesta de població activa (EPA) és la principal font per al coneixement del mercat de treball. És una recerca per mostreig elaborada per l'INE seguint la metodologia de l'Oficina Internacional del Treball (OIT) i l'Oficina Estadística de la Unió Europea (Eurostat). L'enquesta és de periodicitat trimestral i el seu objectiu principal és conèixer la relació amb l'activitat econòmica de la població.

La població ocupada és la que té 16 anys o més i està treballant, ja sigui per compte d'altri o per compte propi.

El sector d'activitat de la població ocupada es determina a partir de l'activitat principal de l'establiment en la qual treballa l'ocupat i no per la seva ocupació específica. A partir del primer trimestre del 2008, la variable "activitat" es classifica segons la nova CCAE-2009.

Per tant, l'EPA és una de les fonts principals per estimar la població ocupada en el sector turístic (<http://www.idescat.cat/economia/inec?tc=7&id=0332>).

ASS

Afiliats a la Seguretat Social

L'afiliació al sistema de la Seguretat Social és obligatòria per a totes les persones incloses en el camp d'aplicació de la Seguretat Social i única per a tota la vida del treballador. Aquesta informació s'organitza en l'actualitat en els règims següents: general, especial de la mineria del carbó, especial agrari, especial d'empleats de la llar, especial de treballadors autònoms i especial de treballadors del mar.

La informació procedeix de l'explotació estadística del fitxer d'afiliació als diferents règims de la Seguretat Social, la gestió del qual correspon a la Tresoreria General de la Seguretat Social.

S'ha de tenir en compte que s'hi inclouen els afiliats en alta laboral o en situacions assimilades (incapacitat temporal, suspensió per regulació d'ocupació, atur parcial, etc.) i que el nombre d'afiliats no correspon necessàriament al de treballadors, sinó al de situacions que generen obligacions de cotitzar: la mateixa persona es comptabilitza tantes vegades com situacions de cotització tingui, ja sigui perquè té diverses activitats laborals en un mateix règim o en altres.

A partir del gener del 2009, els resultats per sectors d'activitat corresponen a la nova CCAE-2009.

Cens de població

El Cens de població es defineix com el conjunt d'operacions que consisteixen a recopilar, resumir, valorar, analitzar i publicar les dades de caràcter demogràfic, cultural, econòmic i social dels habitants del país i de les seves divisions politicoadministratives referides a un moment donat. Aquesta operació va dirigida a les persones que resideixen en habitatges (habitatges familiars o allotjaments) o en establiments col·lectius (hotels, residències, asils, etc.).

Les característiques essencials que distingeixen el Cens de població i habitatges d'altres operacions estadístiques en l'àmbit demogràfic són les següents: enumeració individual (de persones i edificis), data de referència definida, universalitat (tothom ha de ser comptat), dades d'àrea petita (la informació s'ha de presentar desagregada geogràficament) i periodicitat definida (un mínim de 10 anys).

L'estructura de la població és la composició d'una població segons les característiques demogràfiques (sexe, edat, estat civil, lloc de naixement, etc.) o socioeconòmiques (nivell d'instrucció, activitat econòmica, etc.).

Els censos són recomptes exhaustius de la població i totes les persones interrogades tenen l'obligació de contestar amb exactitud. Els censos estan protegits i només se'n poden difondre dades com a informació de caràcter numèric agregat.

La informació que aquesta estadística incorpora sobre l'estructura de la població fa referència als censos de població del 1981, 1991, 2001 i 2011, al Padró municipal d'habitants del 1986 i a l'Estadística de població del 1996.

DIRCE

Directori d'empreses

L'Estadística d'empreses i establiments ofereix un recompte precís del nombre d'empreses amb activitat econòmica a Catalunya, entenent com a tals les empreses amb algun establiment a Catalunya. També informa del nombre d'empreses amb seu a Catalunya, així com del d'establiments localitzats a Catalunya. L'Idescat elabora anualment les taules que formen aquesta estadística a partir del Directori central d'empreses de l'INE (DIRCE).

Segons el Reglament comunitari per al desenvolupament de registres d'empreses amb finalitats estadístiques, s'han de registrar totes les empreses que exerceixen una activitat econòmica que contribueixi al producte interior brut (PIB) i les seves unitats locals. D'acord amb aquest requeriment, l'INE recopila i sistematitza en el Directori central d'empreses informació bàsica (identificació, localització en el territori i classificació per dimensió i sector d'activitat econòmica) de les empreses i establiments ubicats en el territori espanyol, a partir de fonts administratives i fitxers estadístics complementats amb informació procedent de les pròpies operacions de l'INE. Entre les finalitats principals d'aquest directori destaquen la de proporcionar marcs per dur a terme enquestes per mostreig i la de ser la font d'estadístiques estructurals sobre les diverses unitats que integra.

Altres fonts

CAP

Comptes de l'Administració pública

Aquests comptes poden proporcionar la informació necessària per calcular la despesa del personal de les administracions en els seus viatges relacionats amb les seves feines. Al mateix temps també poden proporcionar la informació per elaborar la taula 9.

L'Àrea de Finançament Autòmic del Departament d'Economia i Coneixement proporciona les liquidacions pressupostàries regionalitzades de l'Administració central i de la Seguretat Social.

Per tal d'analitzar les magnituds econòmiques de l'Administració de la Generalitat, es pot disposar de les liquidacions pressupostàries detallades del conjunt de l'Administració autonòmica, així com de les de tots els organismes gestors i entitats autònomes. La mateixa informació pressupostària possibilita una primera distribució del consum intermedi segons la classificació de productes, però es pot millorar amb el detall dels proveïdors de la Generalitat, proporcionat per la Intervenció General de la Generalitat.

La informació de les liquidacions pressupostàries de les administracions locals s'obté de l'enquesta que anualment realitza la Intervenció General de l'Administració de l'Estat als ajuntaments (que consolida tot el grup municipal), diputacions, consells comarcals i altres ens menors.

L'Ajuntament de Barcelona disposa del detall de despesa per proveïdors, la qual cosa permetrà també millorar la distribució del consum intermedi per productes.

BDP

Balança de pagaments

La balança de pagaments, elaborada pel Banc d'Espanya, té com a finalitat registrar de manera sistemàtica totes les transaccions econòmiques entre una economia i la resta del món. Les transaccions que, en la seva gran part, tenen lloc entre residents i no residents comprenen les que inclouen béns, serveis i rendes, les que constitueixen actius i passius financers davant la resta del món i les que es classifiquen com a transferències.

AF

Altres fonts

Altres fonts: diputacions, ajuntaments, registres administratius, informes d'empreses (Ports, Renfe, Aena, etc.). Caldria tenir en compte, cada cop més, l'ús de registres administratius o similars (p. ex., els pagaments fets amb targeta electrònica) i també les dades massives (p. ex., telèfons mòbils).

ANNEX 2: TAULES

Taula 1. Despesa turística receptora per productes, categoria dels visitants i origen geogràfic

Productes	Despesa turística receptora				
	Turistes de la resta de l'Estat (visitants que pernecten) (1.1)	Turistes de l'estranger (visitants que pernecten) (1.2)	Excursionistes de la resta de l'Estat (visitants de dia) (1.3)	Excursionistes de l'Estranger (visitants de dia) (1.4)	Visitants (1.5) = (1.1) + (1.2)+(1.3) + (1.4)
A. Productes de consum ^a					
A.1 Productes característics del turisme					
1. Serveis d'allotjament per a visitants			X	X	
1.a Serveis d'allotjament per a visitants no inclosos a 1.b			X	X	
1.b Serveis d'allotjament associats a tot tipus de propietat de cases de vacances			X	X	
2. Serveis de provisió d'aliments i begudes					
3. Serveis de transport de viatgers per ferrocarril					
4. Serveis de transport de viatgers per carretera					
5. Serveis de transport de viatgers per aigua					
6. Serveis de transport aeri de viatgers					
7. Serveis de lloguer d'equipament de transport					
8. Agències de viatges i altres serveis de reserva					
9. Serveis culturals					
10. Serveis esportius i recreatius					
11. Béns característics del turisme específics per a cada país					
12. Serveis característics del turisme específics per a cada país					
A.2 Altres productes de consum ^b					
B.1 Objectes valuosos					
Total					

A. Cal deduir el valor dels serveis pagats a agències de viatge, operadors turístics i altres serveis de reserva del valor del producte de consum.

B. Quan sigui rellevant i viable, els conceptes "productes conxexos al turisme" i "productes de consum no conxexos al turisme" es poden identificar per separat. També es pot diferenciar entre béns i serveis (4.15).

Taula 2. Despesa turística interna per productes, categoria dels visitants i tipus de viatge

Productes	Despesa turística interna								
	Viatges interiors			Viatges emissors ^a			Tot tipus de viatges		
	Turistes (visitants que pernocten) (2.1)	Excursionistes (visitants de dia) (2.2)	Visitants (2.3) = (2.1) + (2.2)	Turistes (visitants que pernocten) (2.4)	Excursionistes (visitants de dia) (2.5)	Visitants (2.6) = (2.4) + (2.5)	Turistes (visitants que pernocten) (2.7)	Excursionistes (visitants de dia) (2.8)	Visitants (2.9) = (2.7) + (2.8)
A. Productes de consum ^b									
A.1 Productes característics del turisme									
1. Serveis d'allotjament per a visitants		X			X			X	
1.a Serveis d'allotjament per a visitants no inclosos a 1.b		X			X			X	
1.b Serveis d'allotjament associats a tot tipus de propietat de cases de vacances		X			X			X	
2. Serveis de provisió d'aliments i begudes									
3. Serveis de transport de viatgers per ferrocarril									
4. Serveis de transport de viatgers per carretera									
5. Serveis de transport de viatgers per aigua									
6. Serveis de transport aeri de viatgers									
7. Serveis de lloguer d'equipament de transport									
8. Agències de viatges i altres serveis de reserva									
9. Serveis culturals									
10. Serveis esportius i recreatius									
11. Béns característics del turisme específics per a cada país									
12. Serveis característics del turisme específics per a cada país									
A.2 Altres productes de consum ^c									
B.1 Objectes valuosos									
Total									

A. S'inclouen les despeses fetes per un visitant al país de residència que formen part d'un viatge emissor.

B. Cal deduir el valor dels serveis pagats a agències de viatge, operadors turístics i altres serveis de reserva del valor del producte de consum.

C. Quan sigui rellevant i viable, els conceptes "productes connextos al turisme" i "productes de consum no connextos al turisme" es poden identificar per separat.

També es pot diferenciar entre béns i serveis (4.15).

Taula 3. Despesa turística emissora per productes, categoria dels visitants i destinació geogràfica

Productes	Despesa turística emissora				
	Turistes a la resta de l'Estat (visitants que pernocten) (3.1)	Turistes a l'estranger (visitants que pernocten) (3.2)	Excursionistes a la resta de l'Estat (visitants de dia) (3.3)	Excursionistes a l'estranger (visitants de dia) (3.4)	Visitants (3.5) = (3.1) + (3.2) + (3.3) + (3.4)
A. Productes de consum ^a					
A.1 Productes característics del turisme					
1. Serveis d'allotjament per a visitants			X	X	
1.a Serveis d'allotjament per a visitants no inclosos a 1.b			X	X	
1.b Serveis d'allotjament associats a tot tipus de propietat de cases de vacances			X	X	
2. Serveis de provisió d'aliments i begudes					
3. Serveis de transport de viatgers per ferrocarril					
4. Serveis de transport de viatgers per carretera					
5. Serveis de transport de viatgers per aigua					
6. Serveis de transport aeri de viatgers					
7. Serveis de lloguer d'equipament de transport					
8. Agències de viatges i altres serveis de reserva					
9. Serveis culturals					
10. Serveis esportius i recreatius					
11. Béns característics del turisme específics per a cada país					
12. Serveis característics del turisme específics per a cada país					
A.2 Altres productes de consum ^b					
B.1 Objectes valuosos					
Total					

A. Cal deduir el valor dels serveis pagats a agències de viatge, operadors turístics i altres serveis de reserva del valor del producte de consum.
B. Quan sigui rellevant i viable, els conceptes "productes connexos al turisme" i "productes de consum no connexos al turisme" es poden identificar per separat.
També es pot diferenciar entre béns i serveis (4.15).

Taula 4. Consum turístic interior per productes

Productes	Consum turístic interior				Altres components del consum turístic ^a (4.2)	Consum turístic interior (4.3) = (4.1) + (4.2)
	Despesa turística receptora (1.3)	Despesa turística interna (2.9)	Despesa turística interior (4.1) = (1.3) + (2.9)			
A. Productes de consum ^b						
A.1 Productes característics del turisme						
1. Serveis d'allotjament per a visitants		X				
1.a Serveis d'allotjament per a visitants no inclosos a 1.b		X				
1.b Serveis d'allotjament associats atot tipus de propietat de cases de vacances		X				
2. Serveis de provisió d'aliments i begudes						
3. Serveis de transport de viatgers per ferrocarril						
4. Serveis de transport de viatgers per carretera						
5. Serveis de transport de viatgers per aigua						
6. Serveis de transport aeri de viatgers						
7. Serveis de lloguer d'equipament de transport						
8. Agències de viatges i altres serveis de reserva						
9. Serveis culturals						
10. Serveis esportius i recreatius						
11. Béns característics del turisme específics per a cada país						
12. Serveis característics del turisme específics per a cada país						
A.2 Altres productes de consum ^c						
B.1 Objectes valuosos						
Total						

A. Caldria identificar els components per separat (4.4.1).
B. Cal deduir el valor dels serveis pagats a agències de viatge, operadors turístics i altres serveis de reserva del valor del producte de consum.
C. Quan sigui rellevant i viable, els conceptes "productes connexos al turisme" i "productes de consum no connexos al turisme" es poden identificar per separat.

Taula 5. Comptes de producció de les branques d'activitat turístiques i altres branques d'activitat (a preus bàsics)

Productes	Branques d'activitat turístiques				Altres branques d'activitat	Producció de productes interns (a preus bàsics)
	1-10	11. Comerç al detall de béns característics del turisme	12. Altres branques d'activitat característiques del turisme	Total		
A. Productes de consum ^a						
A.1 Productes característics del turisme						
1. Serveis d'allotjament per a visitants						
1.a Serveis d'allotjament per a visitants no inclosos a 1.b						
1.b Serveis d'allotjament associats a tot tipus de propietat de cases de vacances						
2. Serveis de provisió d'aliments i begudes						
3. Serveis de transport de viatgers per ferrocarril						
4. Serveis de transport de viatgers per carretera						
5. Serveis de transport de viatgers per aigua						
6. Serveis de transport aeri de viatgers						
7. Serveis de lloguer d'equipament de transport						
8. Agències de viatges i altres serveis de reserva						
9. Serveis culturals						
10. Serveis esportius i recreatius						
11. Béns característics del turisme específics per a cada país						
12. Serveis característics del turisme específics per a cada país						
A.2 Altres productes de consum ^b						
B. Productes no destinats al consum						
B.1 Objectes valuosos						
B.2 Altres productes no destinats al consum ^{c,d}						
I. Producció total (a preus bàsics)						
II. Consum intermedi total (a preus d'adquisició) ^e						
(I-II) Valor afegit brut (a preus bàsics)						
Remuneració d'assalariats						
Altres impostos nets de subvencions sobre la producció						
Ingressos mixtos bruts						
Excedent brut d'explotació						

A. Cal deduir el valor dels serveis pagats a agències de viatge, operadors turístics i altres serveis de reserva del valor del producte de consum.
B. Quan sigui rellevant i viable, els conceptes "productes connexos al turisme" i "productes de consum no connexos al turisme" es poden identificar per separat. També es pot diferenciar entre béns i serveis (4.15).
C. Comprén tota la resta de béns i serveis que circulen a l'economia de referència.
D. Els béns i serveis s'haurien d'identificar per separat (4.16).
E. Caldria desglossar-lo per productes (4.17).

Taula 6. Oferta interna i consum turístic interior per productes (a preus d'adquisició) (1/2)

Productes	Branques d'activitat turístiques				Altres branques d'activitat		Producció de productes interns (a preus bàsics)	
	1-12			Total	Prod.	Proporció turística	Prod.	Proporció turística
	Prod.	Proporció turística	Prod.	Proporció turística				
A. Productes de consum ^a								
A.1 Productes característics del turisme								
1. Serveis d'allotjament per a visitants								
1.a Serveis d'allotjament per a visitants no inclosos a 1.b								
1.b Serveis d'allotjament associats a tot tipus de propietat de cases de vacances								
2. Serveis de provisió d'aliments i begudes								
3. Serveis de transport de viatgers per ferrocarril								
4. Serveis de transport de viatgers per carretera								
5. Serveis de transport de viatgers per aigua								
6. Serveis de transport aeri de viatgers								
7. Serveis de lloguer d'equipament de transport								
8. Agències de viatges i altres serveis de reserva								
9. Serveis culturals								
10. Serveis esportius i recreatius								
11. Béns característics del turisme específics per a cada país								
12. Serveis característics del turisme específics per a cada país								
A.2 Altres productes de consum								
B. Productes no destinats al consum								
B.1 Objectes valuosos								
B.2 Altres productes no destinats al consum, d								
I. Producció total (a preus bàsics)								
II. Consum intermedi total (a preus d'adquisició)e								
(I-II) Valor afegit brut (a preus bàsics)								
Remuneració d'assalariats								
Altres impostos nets de subsidis sobre la producció								
Ingressos mixtos bruts								
Excedent brut d'explotació								

A. Cal deduir el valor dels serveis pagats a agències de viatge, operadors turístics i altres serveis de reserva del valor del producte de consum.
B. Quan sigui rellevant i viable, els conceptes "productes connexos al turisme" i "productes de consum no connexos al turisme" es poden identificar per separat. També es pot diferenciar entre béns i serveis (4. 15).
C. Comprèn tota la resta de béns i serveis que circulen a l'economia de referència.
D. Els béns i serveis s'haurien d'identificar per separat (4. 16).
E. Caldria desglossar-lo per productes (4. 17).

Taula 6. Oferta interna i consum turístic interior per productes (a preus d'adquisició) (2/2)

Taula 7. Ocupació en les branques d'activitat turística (1/3)

Branques d'activitat turística	Nombre d'establiments	Nombre de llocs de treball segons la situació					
		Assalariats			No assalariats		
		Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
1. Allotjament per a visitants							
1.a Serveis d'allotjament per a visitants no inclosos a 1.b							
1.b Serveis d'allotjament associats a tot tipus de propietat de cases de vacances							
2. Activitats de provisió d'aliments i begudes							
3. Transport de viatgers per ferrocarril							
4. Transport de viatgers per carretera							
5. Transport de viatgers per aigua							
6. Transport aeri de viatgers							
7. Lloguer d'equipament de transport							
8. Activitats de les agències de viatges i altres serveis de reserva							
9. Activitats culturals							
10. Activitats esportives i recreatives							
11. Comerç al detall de béns característics del turisme específics per a cada país							
12. Altres branques d'activitat característiques del turisme específiques per a cada país							
Total							

Taula 7. (continuació) Ocupació en les branques d'activitat turística (2/3)

Branques d'activitat turística	Nombre d'hores treballades segons la situació					
	Assalariats			No assalariats		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
1. Allotjament per a visitants						
1.a Serveis d'allotjament per a visitants no inclosos a 1.b						
1.b Serveis d'allotjament associats a tot tipus de propietat de cases de vacances						
2. Activitats de provisió d'aliments i begudes						
3. Transport de viatgers per ferrocarril						
4. Transport de viatgers per carretera						
5. Transport de viatgers per aigua						
6. Transport aeri de viatgers						
7. Lloguer d'equipament de transport						
8. Activitats de les agències de viatges i altres serveis de reserva						
9. Activitats culturals						
10. Activitats esportives i recreatives						
11. Comerç al detall de béns característics del turisme específics per a cada país						
12. Altres branques d'activitat característiques del turisme específiques per a cada país						
Total						

Taula 7. (continuació) Ocupació en les branques d'activitat turístiques (3/3)

Branques d'activitat turístiques	Nombre de llocs de treball equivalents segons la situació					
	Assalariats			No assalariats		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
1. Allotjament per a visitants						
1.a Serveis d'allotjament per a visitants no inclosos a 1.b						
1.b Serveis d'allotjament associats a tot tipus de propietat de cases de vacances						
2. Activitats de provisió d'aliments i begudes						
3. Transport de viatgers per ferrocarril						
4. Transport de viatgers per carretera						
5. Transport de viatgers per aigua						
6. Transport aeri de viatgers						
7. Lloguer d'equipament de transport						
8. Activitats de les agències de viatges i altres serveis de reserva						
9. Activitats culturals						
10. Activitats esportives i recreatives						
11. Comerç al detall de béns característics del turisme específics per a cada país						
12. Altres branques d'activitat característiques del turisme específiques per a cada país						
Total						

Taula 8. Formació bruta de capital fix de les branques d'activitat turístiques i la resta de branques d'activitat

Productes	Branques d'activitat turístiques				Altres branques d'activitat	Formació bruta de capital fix
	1-10	11. Comerç al detall de béns característics del turisme	12. Altres branques d'activitat característiques del turisme	Total		
I. Actius fixos específics del turisme						
1. Allotjament per a visitants						
1.1. Hotels i altres instal·lacions d'allotjament per a visitants						
1.2. Cases de vacances de ple domini						
1.3. Cases de vacances amb altres tipus de propietat						
2. Altres edificis i estructures no residencials apropiats per a les branques d'activitat turístiques						
2.1. Restaurants i edificis similars per a serveis de provisió d'aliments i begudes						
2.2. Edificis i infraestructures per al transport de passatgers de llarga distància						
2.3. Edificis per a serveis culturals i similars, fonamentalment per ser utilitzats pels visitants						
2.4. Instal·lacions d'esport, esbarjo						
2.5. Altres instal·lacions i estructures						
3. Equipament de transport de passatgers amb finalitats turístiques						
3.1. Terrestre (inclou carretera i ferrocarril)						
3.2. Marítim						
3.3. Aeri						
4. Altra maquinària i equipament especialitzats per a la producció de productes característics del turisme						
5. Millores de terrenys utilitzats amb finalitats turístiques						
II. Inversió de les branques d'activitat turístiques en altres actius produïts no específics del turisme (I + II)						
Total						

Taula 9. Consum col·lectiu turístic per productes i nivells de les administracions públiques

Productes	Nivells de les administracions públiques			Consum col·lectiu turístic (9.4) = (9.1 + 9.2 + 9.3)
	Estatat (9.1)	Catalunya (9.2)	Local (9.3)	
Serveis de promoció turística				
Serveis d'informació turística				
Serveis administratius relacionats amb activitats de preparació i distribució de menjars, hotels i restaurants				
Serveis administratius relacionats amb temes turístics				
Part de: Serveis d'estudi de mercat i d'enquestes d'opinió pública				
Serveis de policia i de protecció contra incendis				
Serveis de formació i suport educatiu				
Total				

Taula 10. Indicadors no monetaris

E. Nombre de viatges i pernoctacions per formes de turisme i categoria dels visitants

	Turisme receptor			Turisme intern			Turisme emissor		
	Turistes	Excursionistes	Visitants	Turistes	Excursionistes	Visitants	Turistes	Excursionistes	Visitants
Nombre de viatges									
Nombre de pernoctacions		X			X			X	

F. Turisme receptor: nombre d'arribades i pernoctacions per mitjans de transport

	Nombre d'arribades	Nombre de pernoctacions
1. Aire 1.1. Vols regulars 1.2. Vols no regulars 1.3. Aeronaus privades 1.4. Altres mitjans de transport aeri 2. Aigua 2.1. Línies de passatgers i transbordadors 2.2. Creuers 2.3. Iots 2.4. Altres mitjans de transport per aigua 3. Terrestre 3.1. Ferrocarril 3.2. Autocars o autobusos i altres mitjans de transport públic per carretera i) Taxis, limusines i lloguer de vehicles de motor privats amb conductor ii) Lloguer de vehicles de tracció humana o animal 3.4. Vehicle privat propi (amb capacitat per a vuit persones com a màxim) 3.5. Vehicle llogat sense conductor (amb capacitat per a vuit persones com a màxim) 3.6. Altres mitjans de transport terrestre: cavall, bicicleta, motocicleta, etc.Total		

G. Nombre d'establiments i capacitat per tipus d'allotjament

	Allotjament per als visitants			Activitats immobiliàries	
	Activitats d'allotjament a curt termini	Places de càmping	Altres allotjaments	Activitats immobiliàries amb béns propis o llogats	Activitats immobiliàries sobre la base d'una comissió o d'un contracte
Nombre d'establiments					
Capacitat (habitacions)					
Capacitat (llits)					
Utilització de la capacitat (habitacions)					
Utilització de la capacitat (llits)					

H. Nombre d'establiments en les branques d'activitat turística, classificades segons el nombre mitjà d'ocupats

Branques d'activitat turística	1-4	5-9	10-19	20-49	50-99	100-249	250-499	500-999	>1000	TOTAL
1. Allotjament per a visitants										
1.a Serveis d'allotjament per a visitants no inclosos a 1.b										
1.b Serveis d'allotjament associats a tot tipus de propietat de cases de vacances										
2. Indústria de provisió d'aliments i begudes										
3. Transport de viatgers per ferrocarril										
4. Transport de viatgers per carretera										
5. Transport de viatgers per aigua										
6. Transport aeri de viatgers										
7. Lloguer d'equipament de transport										
8. Indústria de les agències de viatges i altres serveis de reserva										
9. Indústria cultural										
10. Indústria esportiva i recreativa										
11. Comerç al detall de béns característics del turisme específics per a cada país										
12. Altres branques d'activitat característiques del turisme específiques per a cada país										
Total										

BIBLIOGRAFIA

- Baró, E. (2003): *Comptabilitat satèl·lit del turisme a Catalunya. Estudi de viabilitat*, Idescat. <http://www.idescat.cat/cat/idescat/biblioteca/docs/docest/cs-turisme.pdf>
- Baró, E. (2009): *Proposta d'elaboració del compte satèl·lit del turisme de Catalunya*.
- Baró, E. i C. Villafañá (2006): *L'impacte econòmic del turisme receptor sobre l'economia catalana i sectorialització per branques d'activitat: aplicació d'una metodologia input-output*.
- Cañada, A.: *El turismo de negocios en el marco de la Cuenta Satélite de Turismo: propuesta metodológica y algunos resultados para el caso español*.
- Cañada, A.: "Extensiones de la Cuenta Satélite del Turismo: Matrices de gasto, viviendas turísticas y otros desarrollos recientes en el ámbito regional", Cuadernos de Economía, vol. 33, n.º 91, enero-abril 2010.
- Comunidad de Madrid (2010): *La cuenta satélite del turismo de la Comunidad de Madrid: metodología y primeras estimaciones*.
- Eurostat (2014): *Methodological manual for tourism statistics*. <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/6454997/KS-GQ-14-013-EN-N.pdf/166605aa-c990-40c4-b9f7-59c297154277>
- Eurostat (2013): *European system of accounts ESA 2010*. <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5925693/KS-02-13-269-EN.PDF/44cd9d01-bc64-40e5-bd40-d17df0c69334>
- Eurostat (2013): *Tourism Satellite Accounts (TSAs) in Europe*. <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3888793/5856233/KS-TC-13-006-EN.PDF>
- Eurostat (2010): *Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework 2008*.
- Eurostat (2009): "Tourism Satellite Accounts in the European Union", Comparison of methodology and empirical results, vol. 2.
- Eurostat (2009): "Tourism Satellite Accounts in the European Union", Practical Guide for the Compilations of a TSA: Directory of Good Practices, vol. 3.
- Eurostat (2009): "Tourism Satellite Accounts in the European Union", Possibilities to obtain more up-to-date TSA key figures, vol. 4.
- Hara, T. (2014): *Introduction to Tourism Satellite Accounts*, UNWTO Special Workshop in Tourism Statistics, noviembre 2014.
- INE (2004): *Cuenta Satélite del Turismo de España: Nota metodológica*.
- INE: *Una nota sobre los elementos de oferta en una Cuenta Satélite del Turismo*, Cañada A.
- INE: *El turismo de negocios en el marco de la Cuenta Satélite de Turismo: propuesta metodológica y algunos resultados para el caso español*.
- Junta de Andalucía: *Cuenta Satélite del Turismo de Andalucía CSTA 2000*.
- OMT (2013): *Cuenta Satélite de Turismo Regional (A. Cañada)*. <http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/docpdf/iprtsasp.pdf>
- ONU (2008): *Recomendaciones internacionales para estadísticas del turismo (RIET) 2008*.
- ONU (2008): *Cuenta satélite del turismo: recomendaciones sobre el marco conceptual (NU-CST) 2008*.

